

	Lapszám
Közjegyzőhelyettesek országos egylete	351
Községi jegyzők	71
Nyugdíjintézet	142
Országos egylet 69 107 139 173 204 280 312	351
Polgári törvénykönyv és a kir. közjegyzők	281
Segélyezés születendő gyermekek vagyonából	246
Statistika	32
Személyi hírek 36 78 112 146 176 205 249 283 325	360
Teljes-ülési döntvény	29
Telekkönyvi codex	31
" reform	112
" beadványok	353
Uj közjegyzőség 36 78 248	352
Ügyvédgyűlés	324
Váltóóvás bélyeg helye	31
Váltóóvás reformja	175

VI. Külföld.

Alsó-ausztriai közjegyzők collegiuma	112
Adalék a községi végrendelethez	283
Conversio	206
Házassági szerződések	207
Kézjegyhitelesítés	113
Kiházásítás	207
Közjegyzőség elválasztása az ügyvédségtől	113
Közjegyzői congressus 206 283 361	361
Német joggyakorlat 114 208	362
Osztrák joggyakorlat 113 207	361
Porosz közjegyzői statistika	206
Váltóóvás reformja	283
Végrendelet keltezése	113

VII. Jogirodalom. 177 284

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára.

ELŐFIZETÉSI ÁR:	Szerkeszti: DR. CHARMANT OSZKÁR budapesti kir. közjegyző.	Szerkesztőség és kiadó- = hivatal =
Egész évre . . . 10 kor.	Főmunkatárs: Dr. HOLITSCHER SZIGFRID budapesti kir. közj.-helyettes.	Budapest, Károly-körut 19.
Félévre . . . 6 "		

Tartalom: A kir. közjegyző szerepe a főpapi hagyatékok leltározásánál. — A közjegyzői díjak behajtásáról. — Az új svájci házassági vagyonjog. — Felsőbirósági határozatok. — Közlemények.

A kir. közjegyző szerepe a főpapi hagyatékok leltározásánál.

A főpapi és papi hagyatékok rendezésének különleges anyagi és alaki jogszabályai vannak, melyek lényegesen különböznek a nem papi hagyatékokra vonatkozó jogszabályoktól, olyannyira, hogy sokszor a modern jogrendszerrel nem is állanak összhangban. Ilyen pl. az anyagi jog terén az, hogy a főpap, bár szükségörökösök nincsenek, nem rendelkezhetik szabadon egész vagyonáról. Az alaki jog terén pedig, hogy a főpapi hagyatékok rendezését szabályozó ministeri rendelet szerint, egy e célra külön alakított bizottság felelősségteljesen ítélik a főpap magánörökösökének a javadalommal szemben támasztott igényei fölött.

A főpapi hagyatékok leltározásának, valamint a javadalmi törzsvagyon és a főpapi magánvagyon egymástól való elkülönítésének módját legújabbán a ¹³²⁴⁹1883 ápr. 10. számú igazságügyi és vallás- és közoktatásügyi ministeri rendelet szabályozza. Ezen rendelet, mintha a főpapi hagyatékokra vonatkozó egyéb eltérő jogszabályokhoz stílszerű akart volna lenni, a kir. közjegyzőnek is, a főpapi hagyatékok leltározása körül oly szerepet juttat, mely nem illeszthető bele a kir. közjegyzőnek törvényileg szabályozott hatáskörébe.

A hivatkozott rendelet 16. §-a a kir. közjegyző ezen szerepét következőleg írja körül: A vallás- és közoktatásügyi minister által a javadalom átvételére kiküldött ministeri biztos az eljárás megkezdésével a székhelyre illetékes kir. járásbiróság vezetőjét megkeresi, hogy a kiküldetésében végzendő tények bizonyítására az eljárás színhelyére a kir. közjegyzőt kiküldje, vagy annak akadályoztatása esetén a helyszínén megjelenjen. Ha a főpapi javadalom több közjegyző területére terjed ki, a ministeri biztos mindig a terület szerint illetékes kir. járásbiróságot keresi meg.

A kir. közjegyző tehát nem leltároz, hanem feladata az, hogy a ministeri biztosnak, — aki mindig a vallás- és közoktatásügyi ministeriumnak egy magasabb rangú tisztviselője — vagyis egy közigazgatási közegnek hivatalos eljárásában végzett ténykedéseit tanúsítsa, mire a ministeri biztos megkeresése alapján, a kir. járásbiróságtól nyer megbízást.

A rendelet 17—28. §§-ai pedig felsorolják azon tényeket, melyeket a ministeri biztos kiküldetésében végez. Ezek rövid összefoglalásban a következők:

Gazdasági, erdészeti, építészeti, illetve amennyiben szükséges még más specialis szakértők közbenjöttével a ministeri biztos, a földbirtok tüzetes bejárása és az épületek alapos megvizsgálása mellett összeírja és leltározza a javadalomban talált összes ingó és ingatlan vagyont, mely alkalommal figyelemmel kell lennie a földbirtok állapotára, művelési módjára, azon körülményre, hogy a művelési ágak nem változtattak-e meg a jövedelmezőség hátrányára, az erdőknél az erdészeti rendszabályok megtartottak-e, túlvágás nem történt-e, az épületek mily karban vannak, a marhaállományra, egyéb felszerelvényekre, mi adatott el vételára a törzsvagyonhoz csatoltatott-e a tapasztalt rongálmányokra, mily összegű költség szükséges a hiányzó tárgyak megszerzésére és a rongálmányok helyreállítására mely vagyonalatrészek és miből szereztettek a javadalmas főpap által. Leltározás után a régi leltár és régi átadási okmányok alapul vételével, az értékek neme szerint csoportosítva külön-külön kimutatást készít az egész törzsvagyonról, — ennek keretein belül azon felszerelvényekről, melyeknek értéke külön-külön 42 koronán alul van (ezen felszerelvények az utódnak ingyen visszamaradnak), továbbá a javadalmi törzsvagyont meghaladó és a főpap magánvagyonát képező egyéb vagyonról, — a különböző tartozásokról és terhekről. A leltárak,

becslések és kimutatások alapján megvizsgálja, hogy a rongálmányok és hiányok fedezetet találnak-e a leltározott vagyonban? Ha igen, mi és mennyi az a vagyontöbblet, melyet a javadalom átvételekor meg nem volt és a javadalmas által beszerzett vagyontárgyak képeznek avagy amely a javadalmas által saját költségén eszközölt javítások által előállt értékelkedésben jelentkezik. Megállapítja mindezek figyelembevételével a javadalmas főpap magánvagyon tömegének (hagyaték) a javadalom irányában fennálló tartozásait és ugyanazzal szemben fennálló követeléseit és elkészíti minderről a végleszárolási okiratot, melynek alapján az új javadalmas oly összeget köteles az elhunyt főpap örököseinek vagy fordítva az elhunyt főpap bárhol található magánvagyonára — ha van ilyen — a javadalomnak kifizetni, aminőt a leszámolási okirat az egyik vagy a másik tömeg terhére kimutat, illetve ha az érdekelteknek észrevételeik volnának, aminő a folyamatba teendő egyezkedési eljárás során megállapítottatik, vagy ennek meghiusulta esetén, az ily ügyekben végérvényesen határozni hivatott és a vallás- és közoktatásügyi minister elnöklete alatt évről-évre alakított bizottság megállapít.

Hogy a ministeri biztos által kiküldetésében végzendő fentleírt tények közül melyeket vagy azok mindegyikét és mi célból bizonyítsa a kir. közjegyző és hogy ezen bizonyítást mikép és milyen formában végezze, arra nézve a rendelet semmiféle directívát sem tartalmaz.

A rendeletnek 16-ik szakasza első olvasásra is kihívja a kritikát. Mindenekelőtt szembetűnő, hogy amikor a kir. közjegyző közbenjárását megkivánja és teendőjét megjelöli, semmi tekintettel sincsen a közjegyzői törvényre és a kir. közjegyzőnek a törvény által megállapított hatáskörére. Nincsen pedig tekintettel egyrészt annyiban, amennyiben a kir. közjegyző hatáskörét a közjegyzői törvényvel szemben önkényesen kiterjeszti, oly tényeket rendelve a kir. közjegyző által bizonyíttatni, melyek a kir. közjegyző által végezhető ténytanúsításnak a törvényben felsorolt esetei között nem foglaltatnak és így a törvény szoros értelmezése mellett a kir. közjegyző által tanúsíthatók nem is volnának, másrészt pedig annyiban, amennyiben a törvény szerint az önálló közjegyzői hatáskörbe tartozó ténytanúsítást a kir. közjegyző által birói megbízás alapján, tehát az átvitt hatáskörbe tartozó functióként rendeli végeztetni és

így a kir. közjegyzőnek kétféle hatáskörét, ennek törvényi szabályozásától eltérőleg, egymással teljesen összezavarja.

Úgy a perenkívüli jogszolgáltatás, mint a közjegyzői intézmény jól felfogott érdeke és az intézmény fejlesztése szempontjából a közjegyzői gyakorlatban mindinkább tért hódít az a felfogás, hogy a közjegyzői törvény nem megszorítólag, hanem kiterjesztőleg értelmezendő. Ezen felfogásnak megfelelően, mely főleg a ténytanúsítási eseteknél érvényesül — a gyakorlatban ma már a legtöbb közjegyző magánmegkeresésre is hajlandó oly jogi jelentőséggel bíró tényeket is tanusítani, amelyek a törvénynek amúgy is rövidre szabott listájában nem foglaltatnak. Annál könnyebben teheti azt a közjegyző a jelen esetben, amikor nemcsak a közjegyzői hatáskör terjesztése által az intézmény fejlesztését kell elvben szem előtt tartania, hanem arra neki a ministeri rendelet concret alapot is nyújt. Ezen szempontból tehát, azért hogy intézményünk fejlesztésének eszközévé szegődik, nemcsak hogy nem kifogásoljuk a rendeletet, hanem még elismeréssel adózhatnánk neki, ha — mint alább látni fogjuk — a hatáskört kiterjesztő intézkedésében köszönet volna.

Azért azonban, hogy a rendelet a közjegyzői kétféle hatáskört összezavarja, már nem illeti elismerés, mert kétséssé teszi, hogy a közjegyző a rendelet alapján a bíróságtól nyert megbízatását a hagyatéki és végrehajtási ügyekben nyert bírói megbízásokhoz analog megbízásnak tekintse-e és az ezen ügyekben előírt formában tegyen-e eleget a megbízásnak avagy olyan ténytanúsításnak tekintse-e, amilyent a közjegyzői törvény VIII-ik fejezetében szabályoz és ennek következményeképp a ministeri biztos által végzett tényeket a közjegyzői törvények megfelelő formában kiállított önálló tanusítványban tanusítsa-e?

De ezen hatásköri összezavarás még nem leküzdhetlen baj, még nem akadályozza annak, hogy a közjegyző helyesen működhessen. Ha ugyanis a rendelet a közjegyző működését olyképp körvonalozza, hogy az, bár bírói megbízáson alapszik, mégis önálló ténytanúsítás, ennek megfelelően a megoldási módban is lehet oly eljárási formát találni, mely egyesíti magában a bírói megbízásoknál követett eljárásnak és a közjegyzői törvényben körülírt ténytanúsítási eljárásnak szabályait. Példának okáért lehet az eljárásról a bírói megbízásra való hivatkozással felvett jegyzőkönyvet, az ennek alapján készült szabályszerű tanusítvánnyal

együtt, a megbízó bíróságnak azzal bemutatni, hogy a tanusítványt a ministeri biztosnak szolgáltatassa ki. Avagy olyképp is lehet eljárni, hogy a közjegyző a tanusítványt közvetlenül kiszolgáltatja a ministeri biztosnak és erről akár a jegyzőkönyv bemutatásával, akár anélkül a megbízó bíróságnak jelentést tesz.

Miután tehát a rendeletnek azon hibája, hogy a kétféle közjegyzői hatáskör összezavarása által a közjegyzői törvényre és a közjegyző hatáskörét és működését szabályozó egyéb törvényekre nincsen tekintettel, súlyosabb következményekkel nem jár és az ezáltal előidézett nehézség elhárítható, ezen hiba miatt ne tegyük a rendeletet elítélő kritika tárgyává.

Azért azonban, mert a közjegyzői bizonyítást egész általánosságban megkivánja, de azt közelebbről nem határozza meg és nem jelöli meg pontosan, hogy a minister kiküldöttjének mely tényeit, miért és mi célból kívánja bizonyíttatni és micsoda jelentőséget tulajdonít e bizonyításnak a leghatározottabban el kell ítélnünk a rendeletet.

Első benyomásra azon szokatlan és talán magában álló körülmény, hogy a közigazgatás a kir. közjegyzőnek közreműködését igénybe veszi, a közjegyzői tanusításnak jelentőségét emelni látszik, midőn azonban a kir. közjegyző a leltározási eljárásnál megjelenik és ennek során a szerzett tapasztalatainak alapján feladatát és ennek megoldási módját vizsgálatnak veti alá, akkor azon szerepnek felismerése, melyet a rendelet határozatlanságánál fogva eljátszani kénytelen, csakhamar el fogja oszlatni az első benyomás szülte kedvező látszatot.

Vizsgálatának során csakhamar oda fog concludálni, hogy közbenjárása és tanusítása, úgy ahogy a rendelet azt tág körvonalakban bizonytalanul az ok és cél megjelölése nélkül körülírja, teljesen felesleges, arra senkinek semmi szüksége nincs és ilyképp, ha még oly lelkiismeretesen is óhajt eljárni, haszontalan, hiábavaló munkát végez.

Másodsorban, tudatára fog ébredni annak, hogy egy lehetetlen helyzet előtt áll, hogy amikor feladatának eleget kíván tenni, nem képes oly megoldási módot találni, melyet hivatásának komolysága és a közhitelű ténytanúsítás jelentősége megkíván.

Feleslegesnek fogja találni közbenjárását azért, mert a ministeri biztos, kinek ténykedése tanusítandó, hatósági személy, ki hivatalos kiküldetésben, mint közhivatalnok, közigazgatási funkciót

végez, mely funciónak közhitelű bizonyítását, — miután a rendelet a rejtélyt, hogy miért tartja azt szükségesnek, meg nem oldja — semmi sem látszik indokolni.

Igaz hogy a ministeri biztos, az állami felügyelet és ellenőrzés alatt álló javadalomnak érdekeit, tehát egyoldalú érdeket képvisel. Ez magában azonban nem indokolja ténykedésének külön bizonyítását, mert az ezen egyoldalú érdekképviselőt a közjegyzői tanusításnál jobban ellensúlyozza azon körülmény, hogy a főpapnak ellentétes érdekű örökösei az eljáráshoz meghivatnak, ott megjelenhetnek, magukat képviseltethetik, kifogásaikat a leltár és elszámolás elkészülte után a szóban forgó rendelettel szabályozott valóságos contradictorius eljárás során érvényesíthetik és érdekeiket ilykép megvédhetik.

Miután tehát a bizonyítás célját és jelentőségét semmi sem látszik indokolni, hogy az megismerhető legyen és a kir. közjegyző ne legyen kénytelen közreműködését haszontalannak és jelentőség nélkül valónak tekinteni, azt a rendeletnek világosan meg kellett volna jelölni.

De ha a rendelet a törvényes bizonyoságtételt megkívánja — ha nem is tudjuk — fogadjuk el és supponáljuk, hogy azt nem ok és cél nélkül teszi. Nem róható tehát a kir. közjegyző terhére, ha a szükségesség tekintetében felmerült egyéni scrupulusait félretéve, hozzálát feladatának elvégzéséhez.

Itt találja magát szemben a fentebb már említett fonák helyzettel.

A rendeletnek általános és határozatlan rendelkezésénél fogva, neki a ministeri biztosnak egész ténykedését elejétől végig tanusítania kell. Ekkor pedig tanusítania kellene oly tényeket, melyeket a fenforgó viszonyoknál és a leltározási eljárás lefolyásának természeténél fogva részint nem tanusíthat, részint pedig mely tanusításának sem jelentősége, sem értelme nincs.

A következő sorok legyenek hivatva úgy ezen, valamint a fentebb hangoztatott azon állításnak helyességét kimutatni, hogy a közjegyzői közbenjárásnak jelenlegi határozatlan szabályozása mellett a helyes és komoly megoldás lehetetlen.

Itt előre kell bocsájtanunk, hogy a főpapi hagyatékokra vonatkozó közjegyzői tanusítás módjára nézve a rendelet életbelépése óta azon egyöntetű és kivétel nélkül álló országos gyakorlat fejlődött, hogy a kir. közjegyző a helyszini felvételnél (összeírás és

becslés) megjelenik, a helyszini felvétel alapján készülő további munkálatok iránt azonban többé nem érdeklődik, hanem ezek elkészülte után, a ministeri biztos által a leltárak és egyéb okmányok aláírására a püspöki vagy érseki székhelyre kitűzött határidőben ott megjelenik és a többi bizottsági tagokkal együtt a leltárakat, elszámolási okmányokat egyszerűen aláírja, anélkül, hogy azokra bármiféle tanusítási záradékot vezetne, vagy csak megjelölné azt, hogy miért és mi célból írja alá azokat.

Nem szorul magyarázatra, hogy ezen gyakorlat helytelen. Nemcsak hogy nem felel meg a közjegyzői törvénynek, de még a rendelethez sem alkalmazkodik, mert bár utóbbi szerint a közjegyzőnek tényeket kellene bizonyítani, a felvett okmányok pusztán aláírásával tényleg nem tanusít semmit. Ezáltal a közjegyző a leltározási bizottság oly tagjává degradálódik, akinek semmi dolga nincs, csak éppen hogy jelen van. Ez nem közjegyzői hivatás és feladat, és csak arra jó, hogy a közjegyzői közbenjárásnak amúgy is céltalannak látszó voltát még jobban kidomborítsa.

(Befejezése következik.)

Dr. Tarján Béla
tiszafüredi kir. közjegyző.

A közjegyzői díjak behajtásáról.

Egy felmerült esetben a kir. közjegyző közjegyzői okirat felvételeért járó díjai erejéig kérte a végrehajtást elrendelni, csatolva a végrehajtási kérvényhez ama közjegyzői okirat egyszerű másolatát, amelynek felvételeért járó díjjal az ügyfél adós maradt. Úgy a kir. járásbiróság mint a kir. ítélőtábla* elutasította a kérelmet, nézetem szerint helyesen, ámbár nem egészen megfelelő indokolással.

A járásbiróság végzésében szabályul állítatik fel, hogy a kir. közjegyzőnek, épen úgy mint a bírósági végrehajtónak előbb fizetési meghagyással kell kérnie díjai megállapítását s csak ha a fél nem fizet, rendel a bíróság végrehajtást.

Eltekintve attól, hogy a 26020/1875. igazságügyministeri rendelet csakis a bírósági végrehajtókra vonatkozólag bocsáttatott

* L. lapunk jelen számában „Felsőbírósi határozatok“ cz. rovatban 1. sorsz. alatt közölt végzéseket.

ki, a kir. közjegyzőnek szóban forgó esetben kifejtett működése a bírósági végrehajtó eljárásával analogia útján sem hozható kapcsolatba.

E kettő csak akkor állítható párhuzamba, ha a kir. közjegyző mint birói megbízott működik, vagyis az 1886:VII. t.-cz. 34—36. §§-okban vagy az 1894: XVI. t.-cz.-ben foglalt birói megbízásokat teljesíti.

A hagyaték leltározása és tárgyalásáért járó díjainak behajtását azonban a 43194/1895. I. M. sz. rendelet specialis módon rendezvén, csakis az előbbi törvényben megjelölt megbízások, mint pl. végrehajtási cselekmények teljesítése, csődtömeg, hitbizomány leltározása, vételárfelosztás stb. körül felmerült díjak behajtására terjeszthető ki analogia útján a járásbiróság végzésében hivatkozott 26020/1875. I. M. sz. rendelet.

Nem vonható e szabályok alá a közjegyzői okiratok felvételeért járó díjak behajtása. Az 1874: XXXV. t.-cz. 202. és következő §§-aiban nincs előírva, hogy a közjegyző tartozik díjait a bíróság előtt felszámítani. E törvényt szem előtt tartva, nem is lehet azt követelni, hogy a közjegyző fizetési meghagyás, vagy akár kereset útján követelje díjai megállapítását, ellenkezőleg a törvény 206—207. §§-ai csak azon esetre írják elő az okirati díjnak birói határozattal való megállapítását, ha a fél járul panaszával a bírósághoz, tehát a közjegyzőnek az okirati díj felszámításával, vagy annak megállapítása iránt nem kell oda fordulni, csakis behajtás iránt.

Megerősíti ezt a 206. § utolsó mondata, amely szerint a 8 napnál később beadott panasz a felszámított díjak behajtását nem akadályozza. Tehát a behajtás iránt tett lépés megelőzi a panaszt s az ennek folytán való birói megállapítást, és ha már záros határozaton túl adja be a fél panaszát, nincs szükség birói megállapításra, mert a felszámított díjak „behajtandók.“

A 202. § továbbá világosan kimondja, hogy a közjegyzői díj és költség *végrehajtás útján* hajtatik be, a behajtás módjául igen helyesen a végrehajtást jelölte ki, mert az okirat felvételeért járó díjak nem képezik — úgy mint az 1874: XXXV. t.-cz. 55. §-ában említett magánmegbízások, vagy mint az ügyvédek díjai — szabad egyezkedés tárgyát, hanem a törvény kimerítően állapítván meg azokat, birói ítélettel avagy végzéssel is megállapítani azokat felesleges. Azt, hogy valamelyik közjegyző nem a törvényszerű díjakat

számítsa, fel sem szabad tételezni s e feltevést a törvény is kizárta, ezért állapította meg az előzetes peres eljárás mellőzésével behajtási eljárásul a végrehajtási utat. Csakhogy ennek a végrehajtásnak a szabályait közelebbről nem jelölte meg. Annyit említ csupán, hogy „azon szabályok szerint, mint a birói díjak“. A birói díjak behajtásának szabályai azonban még eddig sehol megállapítva nincsenek.

Mik azok a birói díjak? A birót díj illeti meg a székhelyen kívül teljesített cselekményekért, u. m. fuvardíj, napidíj stb. E díjak behajtását törvény vagy rendelet nem szabályozza, de szükség sincs reá, mert a bíró addig míg költségei előlegezve nincsenek, ki sem száll. Ilyenek behajtására sor tehát nem kerül.

Nem lévén tehát megállapítva a 202. §-ban jelzett „végrehajtási út“, sem pedig „a birói díjak“ behajtásának szabályai, helyesen járt el a kir. járásbiróság, amikor e kérelmet elutasította, de felesleges volt az elutasítás indokául mást felhozni, mint az 1881: LX. t.-cz. 1. §-át.

Egészen helytelen pedig a kir. tábla által az 1880: LI. t.-cz. 27. §-ára történt hivatkozás, mert e szakasz az 1874. évi XXXV. t.-cz. 55. §-a alapján teljesített magánmegbízásokra, tehát a hatóságokhoz általában, a bíróságokhoz pedig nem peres ügyekben intézett beadványokra, amelyek díjai törvényszerűen megállapítva nincsenek s így egyezkedés tárgyai, de nem az okirat felvételeért járó és törvényileg szabályozott díjakra vonatkozik.

A végrehajtási törvény életbeléptekor a közjegyzőség figyelmét úgy látszik elkerülte, hogy e törvény nem szabályozza a díjak behajtását. De tán nem is volt még akkor szükség reá, mert ha a felek a díjat nem fizették, élt a 203. §-ban adott jogával s a kiadvány vagy tanusítvány kiadását megtagadta. Ma azonban, sajnos, a sok hivatott és nem hivatott concurrentia annyira aláásta a közjegyzőség helyzetét, hogy kénytelen hitelezni s kénytelen a díjak behajtásának módjával foglalkozni.

Ezért a végrehajtási eljárás reformjával kapcsolatban az okirati díjak behajtását akként volna helyes szabályozni, hogy a közjegyző kérvényére a végrehajtás elrendelendő, jogosítva van azonban a fél a végzés kézbesítése, vagy a végrehajtás foganatosítása után 8 nap alatt halasztó hatályú panasszal élni. Ha a fél panasszal nem, vagy elkésztlen él, a behajtás a végrehajtás rendes szabályai szerint

folyik tovább. Természetesen ha a panasznak a bíróság helyt ad, az alaptalan végrehajtás költségeiben a kir. közjegyző marasztalendő.

Dr. Bognár József,
hódmezővásárhelyi kir. közjegyzőhelyettes.

Az új svájci házassági vagyonjog.

I. Alapelvek.

1. A házassági vagyonjogot a német polgári törvénykönyv nyomán a svájci codex is akképen szabályozta, hogy elsősorban felállított egy *törvényes* házassági vagyonjogi rendszert, mely a házastársak vagyonjogi viszonyai tekintetében irányadó, amíg és amennyiben közöttük ellenkező megállapodások nincsenek; másodszorban pedig a szokásos egyéb vagyonjogi rendszerekből néhány típust kiemelt és *szerződésileg* kiköthető vagyonjogi rendszerré tett. Törvényes házassági vagyonjogul a „*vagyonegyesítés*“ (*Güterverbindung*) rendszerét fogadta el, mely, a lényegét tekintve, a német férji kezelési közösséggel (*Verwaltungsgemeinschaft*) azonos. Törvényes házassági vagyonjog azonban emellett a kivételes esetekben és pedig vagy (csőd esetében) a törvény rendelkezése folytán ipso jure beálló, vagy (visszaélések esetében) valamelyik házastárs vagy egy hitelező kérelmére bírői ítélettel kimondható „*vagyonelkülönzés*“ (*Gütertrennung*) rendszere is, melyet tehát a *rendes* törvényes házassági vagyonjogul szereplő „*vagyonegyesítés*“ mellett *rendkívüli* törvényes házassági vagyonjognak kell tekinteni. Szerződésileg kiköthető vagyonjogi rendszerek pedig elsősorban ismét a *vagyonelkülönzés*, azután a *vagyonközösség*, és pedig vagy mint *általános*, vagy mint *szerzeményi*, vagy mint egyébként *korlátolt* közösség.

Ezen rendezéssel együtt jár a *házassági szerződés szabadsága* és pedig oly értelemben, hogy a házastársaknak szabadságukban áll, akár a törvény által szabályozott szerződési házassági vagyonjogi rendszerek valamelyikét változatlanul elfogadni, akár pedig tetszés szerinti megállapodásokat is létesíteni. Utóbbi esetben a törvény által szabályozott szerződési rendszereknek csupán a házastársak megállapodásainak értelmezése szempontjából van jelentőségük, amennyiben a házastársak által nem szabályozott kérdésekre

az alapul elfogadott rendszer szabályait kell alkalmazni. De a házassági szerződésben azt sem kell a házastársaknak kifejezetten megállapítaniok, hogy melyik rendszert fogadják el alapul, hanem a kérdés csak az, hogy melyik rendszerhez állanak megállapodásaik legközelebb és ha ez sem volna megállapítható, alapul a törvényes házassági vagyonjogot kell tekinteni.

Harmadik személyek, nevezetesen a házastársak hitelezőinek érdeke pedig meg van védve azzal, hogy a követeléseikért már szavatoló vagyont házassági szerződéssel tőlük elvonni nem lehet és hogy velük szemben a házassági szerződés rendelkezései egyáltalán csak annyiban bírnak hatálylyal, amennyiben a *házassági vagyonnyilvántönyvbe* (*Ehegutsregister*) bejegyezve lettek.

2. A svájci házassági vagyonjognak van tehát egy törvényes és több szerződéses rendszere. Az előbbi a felek ellenkező megállapodásai *hiányában* lép érvénybe, tehát *subsidiarius* jelleggel bír; az utóbbiak a felek megállapodásai *alapján* lépnek hatályba, tehát *facultativ* erővel bírnak. Ezen különböző házassági vagyonjogi rendszerek alapelvei pedig a következők:

a) A *vagyonegyesítés* rendszere mellett mindegyik házastárs a házasságba hozott, valamint utóbb bármiképen szerzett vagyona a férji és női vagyon (*Mannes- und Frauengut*) felett tulajdonjogát változatlanul megtartja ugyan, de a női vagyon a *férj kezelése és hasznélvezete* alá kerül, tehát *lekötött vagyonná* (*eingebrachtes Frauengut*) lesz, kivéve azokat a vagyontárgyakat, amelyeket a törvény vagy jogügylet *fentartott vagyonnak* (*Sondergut*) jelöl ki. Ilyen nevezetesen a nő személyes használatára rendelt és önálló keresetével szerzett, valamint azon vagyona, melynek ezen jellege házassági szerződéssel vagy harmadik által való juttatás alkalmával ennek rendelkezése szerint fentartatott.

A nő *lekötött vagyonának* hasznélvezete ellenében a háztartás költségei is a férjet terhelik, de a nő az azokhoz fentartott vagyonával való hozzájárulásra is kötelezhető. A női *lekötött vagyont* a férj csak kezelheti, de a *rendes* kezelésem túlmenő rendelkezésekre csupán a nő hozzájárulásával van jogosítva és csupán pénz és egyéb helyettesíthető dolgok mennek át, a nő megfelelő követelésének létesülése mellett, tulajdonába. Viszont a nő a *lekötött vagyonáról* csak férje beleegyezésével rendelkezhetik és enélkül *kötött ügyletei*, bizonyos kivételekkel, csak *fentartott vagyonát* terhelik.

A férj a női lekötött vagyont a nő kívánságára bármikor veszély igazolása nélkül is biztosítani tartozik.

A tulajdonviszonyok változatlanságának megfelelően az adósságok elkülönzése áll fenn és egyik házastárs sem szavatol vagyonával a másik tartozásaiért. Tehát a férj hitelezői a női lekötött vagyont igénybe nem vehetik, de a nő hitelezői is a nőnek a férj beleegyezése nélkül elvállalt kötelezettségeiért csak a fentartott vagyona utalva.

A házasság megszűntével a nő visszanyeri vagyonának állagát, de részeseül a házasság alatti *szaporulatban (Vorschlag)* is, ellenben esetleges veszteség (*Rückschlag*) őt, kivéve ha azt ő okozta, nem terheli. A régi parómia tehát („Weibergut darf weder wachsen, noch schwinden) némi változással így hangzik: „Weibergut darf wachsen, aber nicht schwinden“. A nőnek a szerzeményben való részesítése leglényegesebb eltérése a svájci törvényes házassági vagyonszerzésnek a mintaképeül szolgáló német kezelési közösségtől, mely éppen ezen szempontból részesült, mint a férji egoizmus rendszere, annyi támadásban és amelyről joggal elmondható, hogy mellette egy hosszú és munkás házasság után a férj oly gazdag, mint amilyené lett és a nő oly szegény, mint amilyen volt.

b) Az *általános vagyonszerzés* a két házastársnak minden, úgy meglévő mint szerzendő vagyont dologi hatálylyal *egy vagyontömege (Gesamtgut)* egyesíti, mely a házastársaknak osztatlan és együttes tulajdonát képezi. A közösség alól csak a házastársaknak *fentartott vagyona (Sondergut)* van kivéve, melynek előfeltételei itt is ugyanazok, mint a vagyonszerzés rendszerénél, mely azonban itt nemcsak a nő, hanem a férj részéről is fenforoghat és jelentőséggel bír. A kezelést, hasznélvezetet és rendelkezési jogot illetőleg a vagyonszerzés rendszerénél az *egész vagyona* nézve ugyanaz áll, mint a vagyonszerzés rendszerénél a nő lekötött vagyonára nézve. Tehát a hasznélvezet és rendes kezelés a férjet megilleti az egész vagyona nézve, ellenben rendelkezni arról mindegyik házastárs csupán a másik hozzájárulásával van jogosítva. A különbség tehát abban nyilvánul, hogy a férj saját behozott vagyonáról sem rendelkezhetik a nő hozzájárulása nélkül, míg a nő behozott vagyonára az állapot marad ugyanaz, mint a vagyonszerzés rendszerénél. A tulajdonközösséggel együtt jár az adósságok egyesítése oly értelemben, hogy a közös vagyont terhelik a férj adósságai feltétlenül (a nő személyes

felelőssége nélkül); a nő adósságai ellenben csak abban a mértékben, amint a vagyonszerzés rendszerénél terhelnek a női lekötött vagyont (ezen adósságokért a férj emellett személyesen is felelő). A házasság megszűnésével a tiszta vagyon, tekintet nélkül a behozott férji és női vagyon különbözőségére, két egyenlő részben illeti a házastársakat, bizonyos egymással szemben őket megillető megtérítések fentartásával. A túlélő házastárs kölcsönös megegyezés esetében a közös gyermekekkel folytathatja a vagyonszerzést (*fortgesetzte Gütergemeinschaft*), anélkül azonban, hogy erre, mint a német ptk. szerint, törvényből folyó igénye volna.

A vagyonszerzésből egyes vagyontárgyak vagy azok bizonyos neme (péld. ingatlanok) kizárhatók (*beschränkte Gütergemeinschaft*), amikor is utóbbiakra a megállapodáshoz képest a vagyonszerzés vagy vagyonszerzés szabályai alkalmazandók. A vagyonszerzés korlátozható *a szerzeményre is (Errungenschaftsgemeinschaft)*.

A szerzeményi közösség a házastársaknak csupán a házasság tartama alatt szerzendő vagyont, — kivéve amennyiben az csupán a már meglévő vagyonnak surrogatuma, — vonja be a szintén dologi erejű közösségbe, úgy hogy itt három vagyontömeg áll elő, a férji és női behozott különvagyont és a közös vagyont. A közösségbe be nem vont, már meglévő vagyon a vagyonszerzés alá esik és így a három vagyontömegehez esetleg még hozzájárul egy negyedik, a női fentartott vagyon. A szerzeményre a vagyonszerzés, a már meglévő vagyona a kezelési közösség szabályai alkalmazandók. A házasság megszűnésével a szerzeményből fedezendő a külön vagyon esetleges megtérítési igényei és az ezután fennmaradó szaporulatban mindkét házastárs egyenlően részesül, míg netáni veszteség csak a férjet terheli.

c) *A vagyonszerzés*, mely a fentelődöttak szerint mint *szerződési* vagy mint *rendkívüli törvényes* házassági vagyonszerzés szerepelhet, lényegileg nem is külön házassági vagyonszerzési rendszer, hanem ilyenek negatívja. A házasságnak a házastársak vagyonára, annak tulajdoni, kezelési és hasznélvezeti viszonyaira kihatása nincsen. Ha azonban a nő vagyonát nem akarja személyesen kezelni, a férjnek erre, biztosításnyújtás mellett, harmadik személyt megelőző igénye van. A nő saját vagyonával a háztartás terheihez hozzájárulni köteles. Az a vagyon, melyet a nő ezen rendeltetéssel

a férjnek esetleg átenged (*hozomány*), a vagyonegyesítés vagyis kezelési közösség szabályai alá esik.

3. Ezek szerint minden házassági vagyoni rendszer mellett a házassági életközösség céljaira egy „házassági vagyon” (*Eheliches Vermögen*) keletkezik, mely a vagyonegyesítés mellett a behozott férfi és női vagyonból, a vagyonközösség mellett a közös vagyonból, a vagyonekülönzés mellett pedig csakis a férfi vagyonból áll. A férj, mint a házassági közösség feje, természetesen minden tartozásáért személyesen és korlátlanul felel, ellenben a nő tartozásai tekintetében a házassági közösség igényei a hitelezők követeléseit rendszerint megelőzik. A vagyonekülönítés mellett ez a nő személyes felelőssége tekintetében korlátozást nem eredményez, mert itt a „házassági vagyon” csakis a férj vagyona képezi és így a házassági közösségnek semmiféle női vagyon nem szolgál. A vagyonegyesítés és vagyonközösség mellett azonban a „házassági vagyonhoz” tartozó női vagyon a nő hitelezői által rendszerint igénybe nem vehető és így a nő személyes felelőssége rendszerint a fentartott vagyonra van korlátozva. Kivételt csupán a férj beleegyezésével elvállalt, az önálló hivatásból és tiltott cselekményekből eredő kötelezettségek képeznek, melyekért a nőnek lekötött vagyona, illetve a közös vagyon is felel, melyek tekintetében tehát a nő személyes felelőssége korlátozva nincsen.

4. A házasságnak nemcsak a vagyoni viszonyokra közvetlenül kiható, hanem azon jogi hatásai is a tágabb értelemben vett házassági vagyoni jogba tartoznak, melyek elsősorban ugyan csak a házastársak személyes viszonyaira vonatkoznak és így előállnak akkor is, ha a házastársaknak vagyonuk egyáltalán nincsen, de másodsorban kihatnak a házastársak vagyonára és vagyoni viszonyaira alakulására is. A házassági közösség (*eheliche Gemeinschaft*) ezen szabályainak alapelve a nő cselekvőképességének teljes elismerése. A férj a nőnek sem törvényes, sem vélelmezett képviselője, csupán feje a házi közösségnek. De a nőt is megilleti a közösség képviselője és pedig a házvitel körében (*Schlüsselgewalt*) a törvény, egyébként pedig a férj kifejezett vagy hallgatóságos beleegyezése alapján. El van ismerve a nő perképesége, úgyszintén joga önálló kereset folytatására és ipar üzésére, amiben csak birói határozat alapján korlátozható. Ügyleteket egymással a házastársak elvileg szabadon köthetnek. A család eltartása elsősorban a férjet terheli, de ahhoz a nő is hozzájárulni köteles. Az életközösség követelményeinek

megfelelő magatartásra az ez ellen vétő házastárs birói határozattal kötelezhető és bizonyos eszközökkel tényleg kényszeríthető is.

A házassági vagyoni jog alapelveinek felsorolása után áttérhetünk a részletes szabályok ismertetésére.

(Folyt. köv.)

—er.

Felsőbirósági határozatok.

Közjegyzői rendtartás.

1. A kir. járásbiróság ezen kérvényt elutasítja: Mert az 1881. évi LX. t.-cz. 1. §-a értelmében kielégítési végrehajtásnak csakis végrehajtható közokiratok alapján van helye, már pedig folyamodó kérvényéhez ily végrehajtható közokiratot nem mellékelte. A kérvényből kitetszőleg folyamodó a nem birósági megbízásból, illetőleg okirat felvételéből kifolyóan eredő közjegyzői díj és költségnek behajtása végett kérte a végrehajtás elrendelését. Igaz ugyan, hogy a végrehajtási törvény 1. §-nak g) pontja szerint az 1874. évi XXXV. t.-cz. 111. § szerinti közjegyzői okirat is a végrehajtás elrendelésének alapjául szolgáló közokiratok sorába tartozik, ámde a közjegyzői törvény most hivatkozott §-ban foglalt rendelkezések szerint a közjegyzői okirat végrehajthatósága az okmányban megállapított ügyletbeli kötelezettségek teljesítésére szorítkozhatik csak, s az okmány elkészítéseért a kir. közjegyzőt megillető díj és költségek ki nem terjed. Az 1874. évi XXXV. t.-cz. 202. §-a értelmében a közjegyzői díj és költség végrehajtás útján azon szabályok szerint hajtandó be, mint a birói díjak. Már pedig a birói díj, amennyiben előlegezve nem lett, mindenekelőtt a felszámítás alapján birósággal megállapítandó és a fizetésre köteles fél felhívandó a megállapított összegnek záros határidőn belül végrehajtás terhe mellett való lefizetésére. Ha a kötelezett fél nem fizet, a most jelzett fizetési meghagyás szolgál a végrehajtás elrendelésének alapjául. A 26020/1875. I. M. számú igazságügyministeri rendelet 27. §-a értelmében ugyanilyen eljárás követendő a birósági végrehajtót megillető díj és költségnek behajtása körül is. Folyamodó pedig éppenséggel nem igazolta díj és költségeinek biróilag történt érvényesítését, mindezeknél fogva a kir. járásbiróság a kérvényt elutasítandónak találta. (Lugosi kir. járásbiróság 1906. május 5. 1906. V. I. 695. sz.)

A kir. ítélőtábla a kir. járásbiróságnak végzését helyben hagyja indokai alapján és a felfolyamodásban felhozottakra tekintettel azért, mert az 1874. évi XXXV. t.-cz. 206. és 207. §-ainak ama rendelkezéséből, hogy a fél panasza esetében a kir. közjegyzői okirati díj

birói határozattal állapítandó meg, az 1880. évi LI. t.-cz. 27. §-ára tekintettel is az következik, hogy a kir. közjegyző által felszámított okirati díjra nézve mindaddig, míg az birói határozatal megállapítva nincsen, a végrehajtás el nem rendelhető. (Temesvári tábla 1906. június 19.)

*

2. A kir. törvényszék a tanuk esküvel megerősített vallomása alapján tényállásként megállapítja, hogy mikor a kérdéses váltó dr. . . . kir. közjegyzőnek, kinek a váltón szerepelt dr. . . .-val való ugyanazonossága a felek között nem vitás, óvatolás végett átadott nevezettnek aláírása a váltón kitérővel nem volt, hogy dr. . . . a váltót 1902. évi július 20-án, tehát több mint egy hónappal a lejárat és az óvás után egyenlítette ki a . . . ipar- és kereskedelmi bank részvénytársaságnál és a váltó akkor az eredeti aláírásával ellátva törlés nélkül neki adatott át. Tekintve, hogy ezek szerint dr. . . . kir. közjegyző, mikor az óvást felvette, az 1874. évi XXXV. t.-cz. 49. §-ának a) pontja alapján érdekelve volt, a sommás váltókeresethez csatolt óvás érvénytelen lévén, nem lehet alkalmas arra, hogy visszkereseti jogok érvényesítésére alapul szolgálhasson, vagyis az ily óvás olyannak tekintendő, mintha fel sem vétetett volna, óvás hiányában pedig az 1876:XXVII. t.-cz. 43. §-ának 2-ik bekezdése értelmében a váltóbirtokos az elfogadó elleni váltókeresetét is elveszti, a kir. törvényszék újító alperes perújító keresetének érdemben is helyt adott s az alapperbeli határozatot hatályon kívül helyezte s felperest az 1869:LIV. t.-cz. 251. §-a alapján mint teljesen pervesztést az újított perbeli költségek megfizetésére is kötelezte. (Marosvásárhelyi kir. törvényszék.)

A kir. ítélőtábla az elsőbíróság ítéletében felhozott indokokat magáévá teszi s azokat még azzal egészíti ki, hogy az 1874. évi XXXV. t.-cz. 68. §-a szerint oly közjegyzői okirat, mely a t.-cz. 49. §-a ellenére lett felvéve, közokirat erejével nem bír. Minthogy pedig a váltóóvás oly váltócselkmény, amely az óvás elengedésétől eltekintve, kizárólag csakis közokirattal bizonyítható; minthogy dr. . . . az 1874:XXXV. t.-cz. 49. §-ának a) pontja értelmében az óvás felvételétől el volt zárva, az okirat tehát az id. 68. § értelmében nem közokirat, az az óvás a felperes visszkereseti jogának alperessel szemben fentartására nem alkalmas. (Marosvásárhelyi kir. tábla.) (Curia 1906. november 7-én 727/1905. v. sz. alatt helybenhagyja a tábla ítéletét.)

Hagyatéki eljárás.

3. A kir. ítélőtábla az elsőbíróság végzésének nem neheztelt részét nem érinti, annak azt a részét pedig, amely szerint G. G. végrendeleti végrehajtó részére 400 kor. tiszteletdíj állapított meg, akként változtatja meg, hogy a közalapítványi ügyigazgatóság által képviselt alapítványok mint hagyományosok ellen a tiszteletdíjat

nem állapítja meg. Ugyanis annak előrebocsátása mellett, hogy ebben az ügyben érdekelt végrendeleti örökösök és hagyományosok között oly érdekközösség nem jelentkezik, amelynél fogva a felfolyamodással nem élők a felfolyamodáshoz csatlakozottaknak volnának tekintendők, az elsőbíróság végzésének a végrendeleti végrehajtó tiszteletdíjáról intézkedő részét azért kellett akként megváltoztatni, hogy a felfolyamodók ellenében a tiszteletdíj nem állapíttatik meg; mert a végrendeleti végrehajtó tiszteletdíjat csak akkor igényelheti a hagyatékban kedvezményezettektől, ha a végrendelező ezt kifejezetten, vagy pedig fontosabb, nagyobb fáradsággal és kiadással járó teendők kijelölése által hallgatag kikötötte, a jelen esetben azonban a végrendelet tartalmából a végrendelezőnek ily akarata ki nem magyarázható, de ettől eltekintve, a végrendelező bizonyos értékesebb hagyományban részeltette a végrendeleti végrehajtót és ebből arra lehet következtetni, hogy az örökhagyó ezt a végrendeleti végrehajtói tisztség megjutalmazására szánta, ezenfelül még más tiszteletdíj követelésére, tehát a végrendeleti végrehajtó, ha csak ebbe az érdekeltek bele nem egyeznek, nem jogosított. (Kassai kir. tábla.)

Telekkönyvi rendtartás.

4. Nincs semmi törvényes akadálya annak, hogy a kielégítési végrehajtás, illetőleg a végrehajtási zálogjog bekebelezése a végrehajtást szenvedőre örökség vagy hagyomány útján szállott, de még tulajdonául be nem kebelezett ingatlanoknak állagával együtt azoknak haszonélvezetére is a telekkönyvi rdts. 74. §-ának korlátozásával elrendeltessék, mivel ez a feltételes bekebelezés az ingatlanoknak ugy állagára, mint haszonélvezetére nézve csupán a telekkönyvi rangsor illetve elsőbbség biztosításául szolgál, önként értetvén, hogy a tulajdonjognak az örökös nevére bekebelezése előtt ily esetben további végrehajtási lépésnek s ekként a haszonélvezet zár alá vételének nincs helye. (Budapesti tábla 1906. szeptember 19. 2567. sz.)

*

5. Jogszabály ugyan, hogy egyetemleges jelzálog esetén mind-egyik jelzálog az egész követelés biztosítására szolgál és a jelzálogos hitelező, tetszése szerint, mindegyik jelzálogból egészben vagy részben követelheti kielégítését (igy rendeli ezt a tkvi rdts. 106. §-a is). Ámde a jelzálogos hitelezőnek e választási joga csak a kereset indítása és a végrehajtás irányítása szempontjából áll fenn korlátlanul, de megszűnik e korlátlanúság az 1881 : LX. t.-czikk 190. §-ának rendelkezése szerint akkor, amikor az egyetemleges jelzálogjog érvényesítésére kerül a sor annak következtében, hogy az azzal terhelt jelzálogokat vagy azoknak részét elárverezik és a befolyt vételárat a jelzálogos hitelezők kielégítésére fordítják. Megszűnik pedig abból az okból, mert csak az árveréskor és a kielégítési

sorrend megállapításakor tűnik ki, vajjon az egyetemleges jelzálogos hitelező úgy akarja-e ezt a jogát érvényesíteni, hogy az érvényesítés következményei akár a külön jelzálogok tulajdonosaira, akár az utána következő jelzálogos hitelezőkre vagy egyéb telekkönyvi jogosultakra méltánytalansággal járnának, avagy hogy az érvényesítés módja az egyetemlegességgel visszaélés megkísérlését árulja el.

A jelzálogos hitelező választási jogának e korlátozását — amely anyagilag a hitelezőnek semmiféle jogsérelmével nem jár — foglalja magában az 1881 : LX. t.-cz. 190. §-ának ebben az esetben alkalmazandó 3. bekezdése is, amely szerint akkor, ha a jelzálogilag biztosított követelés egyidejűleg árverés alá nem került más ingatlant vagy valamely közös ingatlannak más tulajdonostársát illető, de el nem árverezett hányadát is terheli: az a vételárból a hitelező kívánsága szerint egészben vagy részben elégitendő ki. Ez a szabály pedig, amint azt a Curia az ehhez hasonló esetekben már több ízben kimondotta (7985/99. sz. 1899. I. G. 17. sz., 7340/900. sz., 9682/904. sz.) csak arra jogosítja fel tehát a felperes hitelezőt, hogy a követelésének biztosításául szolgáló, felerészben elárverezett ingatlanból követelésének arányos részben kielégítését szorgalmazza, arra azonban, hogy — mint ebben az esetben — követelésének az alperessel egyetemleg kötelezett adóstárs elárverezett ingatlanjutalékának vételárból, illetőleg annak javára sorozott és 3000 koronára rugó részéből, kielégítéséről lemondva, kielégítését egészen a másik adóstárs: alperesnek még el nem árverezett ingatlan részéből követelhesse, a törvénynek idézett rendelkezése a felperes hitelezőt fel nem jogosítja, annál kevésbé, mert ezáltal a közös tulajdonos egyetemleges adóstárs károsodnék. Már pedig ugyaneme törvényszakaszból következik az is, hogy az egyetemlegesen kötelezett fél azáltal, hogy ingatlan jutaléka esetleg később kerül árverés alá, nem juthat kedvezőtlenebb helyzetbe, mint jutott volna akkor, ha ingatlan jutaléka az adóstársáéval együtt vagy egy időben került volna árverésre. (Curia 1906. december 4. I. G. 449. sz.)

Czégügyek. Váltóóvás.

6. A czégbíróóság hivatalból köteles a részvénytársaság közgyűlésén hozott határozatokat megsemmisíteni, ha a K. T. 180. §-a értelmében bemutatott jegyzőkönyvből a közgyűlés megtartásának alapszabály- vagy törvényellenes voltáról győződik meg. De ebben az eljárásban az egyes részvényes nem tekinthető ügyfélnek, és ennek megfelelően nincs felfolyamodási joga akkor, ha a czégbíróóság a bemutatott jegyzőkönyvből foglalt közgyűlési határozatot megsemmisítendőnek nem találja. Nincs felfolyamodási joga az ily határozat ellen a részvénytársaság egyes igazgatósági tagjának sem, mert ebben az eljárásban nem az egyes igazgatósági tag, hanem a részvénytársaság az ügyfél.

Ellenben joga van azon végzés ellen felfolyamodni, melylyel

az ő igazgatósági tagi minősége töröltetett. Minthogy pedig a törlés a közgyűlési jegyzőkönyvben foglalt határozat alapján kéretett, ennél fogva a kérelem elbírálása szempontjából a közgyűlés törvény- és alapszabályszerűségét is elbírálás tárgyává kellett tenni. Az alapszabály értelmében a közgyűlési meghívót az üzlethelyiségben való felfüggesztés és egy helyi lapban való közzététel útján a közgyűlést nyolcz nappal megelőzőleg kell közzétenni. Minthogy a közgyűlés július 15-én tartatott és minthogy a közgyűlést megelőző 8 napot csak úgy lehet lefolytnak tartani, ha a közzététel napja a 8 napba beszámítatik, de a közgyűlés napja be nem számítatik, ennél fogva a hírlapi közzétételtől számítandó 8 nap elteltének hiányában a közgyűlés megtartása alapszabályellenes volt. (Curia 1906. október 11. 2699. v. sz.)

*

7. A K. T. 10. §-ában foglalt szabályból az egyéni és a társas czégre nézve egykép következik, hogy a kereskedő, vagy a kereskedelmi társaság, amennyiben kivételes eset, például valamely létező üzlet megszerzése vagy fióktelep létesítése fenn nem forog, rendszerint csak egy czég alatt folytathatja üzletét. Az a körülmény, hogy a folyamodók, kik már bejegyzett czégük alatt fonográfok eladásával foglalkoznak, ezentúl Longis nevű óra és beszélőgép eladásával is fognak foglalkozni, nem ok arra, hogy ezen üzletág folytathatása végett új czég bejegyzését kívánhassák. Ennél fogva noha nem tette magáévá a tábla az elsőbíróóság végzésének azt az indokát, hogy a „Longis óra beszélőgép társaság“ czég megjelölésnek helyes értelme nem volna, a tábla az elsőbíróóság végzését a fenti indokból helybenhagyta. (Budapesti tábla 1906. október 11. 2550. sz.)

*

8. A czégjegyzékben foglalt bejegyzés tartalma szerint, a fióktelep czége a főtelep czégével azonos módon is jegyezhető, ebből pedig következik, hogy a főtelepnél bejegyzett czégvezetők, akik a fióktelep jegyzésénél közreműködhetnek, a fióktelepnél is bejegyzendők. (Budapesti kir. tábla 1906. november 8. 2797. sz.)

*

9. Bár az 1876. évi XIV. t.-cz. 128. §-a szerint a gyógyszer-tárak gyógyszerész szakértők által állami engedély folytán felállított közegészségi intézetek s mint ilyenek, az iparüzletek sorába nem tartoznak, és igaz, hogy a K. T. nem helyezte hatályon kívül fent idézett 128. §-át az 1876. évi XIV. évi t.-czikknek, mégis egy-magából abból a körülményből, hogy a gyógyszerészek az ipar-törvények alól kivételnek és közegészségi közegeknek neveztetnek, nem következik az, hogy a gyógyszerészek kereskedőknek egyáltalán nem tekinthetők; mert a kereskedelmi törvény 258. §-a szerint „árak s általában ingó dolgok vétele vagy egyébkénti megszerzése azon szándékkal, hogy azok természetesen, át- vagy fel-

dolgozva ismét tovább adassanak“, mindenkire nézve kereskedelmi ügyletet képez s az, aki kereskedelmi ügyletekkel hivatásszerűleg, iparszerűleg állandóan foglalkozik, a kereskedelmi törvény 3. §-a értelmében kereskedőnek tekintendő. Minthogy pedig a gyógyszerészek is hivatásszerűen árúk adásvételével foglalkoznak, kétségtelen, hogy a gyógyszerészek is a keresk. törvény 3. §-a és a 258. §. 1. pontja szerint kereskedőknek tekintendők. Felemlítendő még az is, hogy maga az 1876. évi XIV. t.-cz. 127. §-a is kimondja, hogy a gyógyszerészek által szabályszerűen vezetett és kellőleg bélyegezett üzleti könyvek a többi kereskedelmi könyvekhez hasonló bizonyító erővel bírnak. Mindezeknél fogva gyógyszerészt cégének bejegyeztetése iránti kérelmével elutasítani nem lehet. (Debreczeni kir. tábla 4072/1906. sz.)

*

10. Az a körülmény, hogy az óváslevélbe foglalt váltómásolatból az utolsó forgatóként szerepelt dr. neve kimaradt, nem tekinthető annyira lényeges szabálytalanságnak, hogy e kétségtelenül fenforgó szabálytalanság miatt az óvás a visszkereseti jog fentartására alkalmatlan volna. Az 1876. XXVII. t.-cz. 99. §-a meghatározza ugyan azokat a kellékeket, melyeket a váltóóvásnak tartalmaznia kell, de azok valamelyikének hiányához a törvény az óvás semmisségét vagy érvénytelenségét nem köti; miért is az, hogy az óvásban jelentkező hiány mily jogi hatással bír, mindig a hiány természete alapján bírálendő el. Az óvatolt váltó másának az óváslevélbe való befoglalása abból a célból van elrendelve, hogy az óvatolt váltónak ugyanazonossága a beperelt váltóval kétségen kívül álljon. A másolat teljessége tekintetében az óváslevélben jelentkező hiány fenforgása tehát a jelen esetben lényegesnek csak akkor tekinthető, ha a kérdéses hiánynál fogva az óvásba foglalt váltó s a kereset alapjául szolgáló váltó azonossága kétségessé válnék. Ha a váltó azonossága a kiemelt hiány fenforgása esetében is megállapítható, amint az a jelen esetben felek közt nem vitás, nem forog fenn törvényes ok arra, hogy a bíróság a hiánynak jogi jelentőséget tulajdonítson. (Curia 1906. nov. 7. 727/1905. sz., a marosvásárhelyi tábla indokainak hhagyásával.)

*

11. S. Á. és K. R. vegyészek, nyitrai lakosok társas cégüknek „Optima vegyi termékek gyára S. és K.“ cégszöveggel való bejegyzését kérelmezték. Azonban a K. T. 11. §-ának 2. bekezdése értelmében toldatként csak oly szó jegyezhető be, mely a személy vagy az üzlet közelebbi megjelölését tartalmazza, a céghez csatolt ily cím: „Optima“ azonban sem a személy, sem az üzlet közelebbi megjelölésére nem vonatkozik s hangzatosságánál fogva a közönségnek abban az irányban való megtévesztésére szolgálhatna, mintha folyamodók vállalata gyártaná a legjobb vegyi termékeket, miért is az ily, pusztán csak reklámcélokra szolgáló cég a bejegyzésre alkalmatlan. (Pozsonyi kir. tábla 1906. okt. 9.)

A közjegyzői gyakorlatot érdeklő jogesetek.

12. A m. kir. Curia 79. számú polgári teljes ülési döntvénye.

A végrendelet nélkül elhalt anya hagyatékára nézve van-e a törvénytelen gyermeknek, törvényes leszármazó létezése esetében is, törvényes örökösödési joga?

(A 921. P. 1905., 7075. P. 1905., 3537. P. 1904. és 6059. P. 1904. számokhoz.)

Határozat: A végrendelet nélkül elhalt anya hagyatékára nézve a törvénytelen gyermeknek törvényes leszármazó létezése esetében is van törvényes örökösödési joga.

Indokok: Hazai jogunkban a törvénytelen gyermekeknek nincs helyök a törvényes öröklés rendjében.

Frank szerint: „akik törvénytelen ágyból származnak, mint olyanok, nemzöik után nem örökölhetnek, de ami tartásukra és nevelésükre szükséges, azt a nemzök vagyonára mint adósságot kell tekinteni és úgy fizettetni.“ Osztó igazság I. 254. § III. 481. l.; „törvénytelen gyermekek javára pedig a törvényes öröklésre nézve — mondja tovább ez a jogtudósunk — sem írott törvényt, sem bizonyító szokást előmutatni nem lehet.“ Ugyanott n. jegyz. alatt 483. l.

Verböczy Hármaskönyve csak egy esetben emlékezik meg a törvénytelen gyermekekről, midőn bontó akadályul szolgáló rokonsági vagy sógorsági viszonyban állók, ezt tudva, egymással házasságra lépnek, melyből gyermekek származnak (l. 106—108.) Ezen utóbbi cím 1. §-a szerint az ilyen gyermekeket „sem a pápa, sem a fejedelem nem törvényesítheti a törvényes fiak és más jog szerint való örökösök rovására és akarata ellenére, kivéven, ha fiak és atyafiak nem lévén, egyenesen a fejedelmet illeti az örökösödés, „mert ez esetben a fejedelem akárkinek javára és ahogyan akarja, teljes hatalommal rendelkezhetik azon javokról és jószágokról“, ilyenkor sincs tehát szó azok törvényes örökléséről. Hogy az örökségből való kizárásuk nemcsak az ingatlanokra vonatkozik, arra nézve a gyakorlatban nem volt kétség. (Frank: id. h. jegyzet.)

Hazai jogunknak ezt az álláspontját fogadta el az országbirói értekezlet, mely a törvénytelen gyermekek öröklésére vonatkozólag kifejezett rendelkezést nem tartalmaz.

Ezen értekezletnek hosszas és beható tárgyalásai során a nagyszámú jogtudósok részéről egyetlen szó sem esett a törvénytelen gyermekek öröklési jogáról, mi már magában eléggé bizonyítja, hogy a magyar jognak arra vonatkozó álláspontján az értekezlet változtatni nem kívánt, mert mivel sem indokolható az a feltevés, hogy az ellenkező szándék megfelelő kifejezést nem nyert volna.

De kétségtelenül kitűnik ez magokból az ideiglenes törv. szabályoknak a törvényes öröklésre vonatkozó rendelkezéseiből is.

Azoknak 9. §-a szerint végrendelet nem léteben az örökhagyónak minden vagyona a tőle leszármazó törvényes gyermekekre száll és ha ezek közül egyik vagy másik nem élne, de törvényes maradványokat hagyott volna hátra, a reá jutandó osztályrészt ezek öröklendik.

Az országbirói értekezlet tehát itt a régi magyar szokásjogot, mely az 1840: VIII. t.-cz. 2. §-ában a jobbágyokra nézve törvénybe foglalt elismerést is nyert, nem változtatta meg, hanem fentartotta addigi érvényében; mert annak 10. §-ában leszármazók alatt, ezen §-nak a megelőző 9. §-al való szoros összefüggésénél fogva csak a törvényes leszármazók érthetők, mit még világosabbá tesz a következő 11. §, mely eszerint „ha az apa, vagy anya, avagy közülök már egyik sem élne, a magyar törvények értelmében az apát az apai, az anyát az anyai ágon leszármazott oldalakonok képviselik.“ Hogy pedig, a magyar törvények értelmében, amelyekre itt kifejezetten történik hivatkozás, a törvénytelen gyermek végrendelet hiányában nemzőtől sem örököl, annál kevésbé oldalágon, kétséget nem szenved. Az ideigl. törv. szabályoknak 4., 7. és 8. §§-aiban használt ezen kifejezések alatt „leszármazó örökösök“, „leszármazó egyenes örökösök“ csakis azokat kell érteni, kik a 9. § szerint törvényes öröklésre jogosultak, mert örökös fogalma alá csak öröklésre hivatott foglalható, mely kifejezés nem a vérségi kapcsolatot, hanem az örökös minőséget jelenti.

Az ideigl. törv. szabályokban egyetlen oly rendelkezés sem található, melyre bármely tag törvénytelenmagyarazattal a törvénytelen gyermekek törvényes öröklési igénye alapítható volna.

Öröklési igény pedig csak tételes jogszabályra (törvény vagy szokásjog) alapítható, de sohasem törvényes tilalom hiányára.

Törvénykezési gyakorlatunk azonban régen elhagyta hazai jogunknak a törvénytelen gyermekekre vonatkozó ezt a merev álláspontját, mely sem a közfelfogással, sem a társadalom jogérzetével nem volt többé összeegyeztethető.

A szokásjog volt az az egyedüli jogforrás, melyre támaszkodott, vagyis az a jogforrás, mely a nép általános jogi meggyőződésének jogalkotó erejében a korszaknak a jogszabályokat átalakító és fejlesztő hatásában közvetlenül nyilvánul.

Régi hazai jogunknak nagy része a meggyökerezett szokásra van alapítva. „Hazánkban a nemzök öröklését is, mint sok más törvényes igazságot, Verböczi koráig csak a szokás, a megegyező közvélemény éltette“. Frank I. 515. l. Verböczi magában is találunk hivatkozást a régi szokásnak, mint jognak, újabb szokás általi megváltoztatására. Így az I. 111. cz. 2., 3., 4. §§-aiban.

Midőn tehát a törvénykezési gyakorlat eltért az ideigl. törvénykezési szabályoknak a törvénytelen gyermekek öröklési jogára vonatkozó álláspontjától, mely a törvénytelen gyermeket anyja után, valamint ez utóbbit a törvénytelen gyermek után a törvényes öröklésből kizárja, midőn a törvénytelen gyermeknek, ha törvényes

gyermekkel nem versenyez, törvényes öröklési jogát és viszont az anyáét a törvénytelen gyermek után elismeri, csak a hazánkban századok óta követett jogalkotás útján haladt, elfogadva ítélezésének zsinórmértékéül a fejlődés nyomán alakult azt az emberségebb és engesztelékenyebb irányú közfelfogást, mely a törvénytelen gyermekeket jogi tekintetben a törvényesekkel egyenlő elbánásban kívánja részesíteni. Tehette ezt az országbirói értekezlet idevonatkozó rendelkezéseivel szemben annál is inkább, mert reá magának az országgyűlés mindkét házának ama határozataiban talált útmutatást, melyek szerint „az országbirói értekezlet munkálata mind a bírónak, mind a feleknek mint ideiglenes kisegítő és eligazító módszerül szolgálható“ lett ajánlva. (Képviselőház 1861. június 22-ikén, főrendiház 1861. július 1-én hozott határozata.) Ha tehát annak egyes rendelkezései sem a társadalom jogérzetével, sem a természet rendjén nyugvó szabályozás követelményeivel többé összhangban nem állanak, azoknak a korszak által követett módosítása elől a jogszolgáltatás szervei el nem zárkozhatnak.

A törvénykezési gyakorlat azonban, mely szakított a régi szokásjognak merev álláspontjával, nem állhat meg azon a fél úton, mely szerint a törvénytelen gyermek csak akkor tarthat igényt anyja után a törvényes öröklésre, ha annak törvényes leszármazói nincsenek, mert ugyanazok a kényszerítő okok, melyek a bíróságokat a fentjelzett esetekben a régi szokásjogtól való eltérésre indították, fenforognak akkor is, midőn az elhalt anya törvényes gyermekek mellett törvényteleneket is hagy hátra; a vérségi kapocs, a szeretet köteléke ez utóbbi esetben is ugyanaz, mint törvényes gyermekek nem léteben. E felfogás mellett szól a törvényes öröklési rendnek egyik alapeszméje: a viszonzosság is, mely hazai jogunkban is a természetes és következetes igazságosság folyamánként döntő súlylyal bír. (Verböczi Hk. I. 20. cz. 4. §., 47. cz. 4. §., 53. cz. 10. §., 119. cz. 2. §., 121. cz. 2. §. Frank id. munk. I. 254. §. 2., 258. § végén, 270. § 4. bek. végén és az ut. előtti bek.), mert az igazságérzetet mélyen sértené az oly jogrend, mely az anyát a törvénytelen gyermek után törvényes öröklésben feltétlenül részesíti, ellenben a törvénytelen gyermekektől megtagadja a törvényes öröklési jogot abban az esetben, midőn az anya törvényes gyermeket is hagyott hátra.

Ezekhez járul még az a körülmény, hogy az ország azon nagy területein, hol az ausztriai polgári törvénykönyv van érvényben, a törvénytelen gyermek az anyja után a törvényessel együtt és egyenlően örököl és hogy a magyar polgári törvénykönyv tervezete is követve az általános jogi meggyőződést, hasonló szabályozást hoz javaslatba. (Budapest, a kir. Curia polgári szakosztályainak 1906. november 9-én tartott teljes üléséből. Hitelesített u. a. évi december hó 4-én tartott teljes ülésében.)

13. Tanu vallomásában csak abbeli nézetének adott kifejezést, hogy miután az örökhagyót felvilágosította arról, hogy a tanuk írásbeli magánvégrendeletnél való tanuskodásra nem képesek, az örökhagyó azáltal, hogy a tanuk előtt elmondta végakarátát, nyilván szóbeli végrendeletet akart tenni. Ebből kétségtelen, hogy az örökhagyó szóbeli végrendelete nélkülözi az 1876. évi XVI. t.-cz. 15. §-ában előírt azt a lényeges kelléket, mely szerint a végrendelezőnek ki kell nyilatkoztatnia, mikép az általa tett nyilatkozatot szóbeli végrendeletnek kívánja tekinteni. (Curia 1906. november 14. 10582/1905. sz.)

*

14. Az örökhagyó által alkotott írásbeli végrendelet 5. pontjában arról van szó, hogy amennyiben az örökhagyó neje az ezzel a végrendelettel neki hagyott ingatlanokat, azok eladása esetében pedig azok vételárát fel nem élné, vagyis ha azok az ingatlanok, esetleg azok vételára az örökhagyó nejének elhaltakor meglesznek, ezt a vagyont az örökhagyó testvérei vagy azok gyermekei örököljék. A végrendeletnek ez a pontja nem érinti az örökhagyó nejének a férje által neki hagyott vagyon felett való rendelkezési jogát, mely a fennebb említett végrendelet 2. pontjában van szabályozva akkép, hogy a férje által reahagyott összes ingók és ingatlanok felett tetszése szerint korlátlanul rendelkezhetik. Mint-hogy pedig ez a korlátlan rendelkezési szabadság magában foglalja azt, hogy a neki hagyott vagyont elajándékozni is jogosítva van, amit a C) alatt csatolt okirat szerint részben meg is tett, ennél-fogva a felperesek részéről utóörökösödés címén érvényesített igénynek törvényes alapja nincs. (Curia 1906. nov. 2. 7347. sz.)

*

15. Néhai I. L. elfogadónak hagyatéki iratai közt levő hagyaték átadó végzés szerint, felperes az elfogadó hagyatékának $\frac{1}{4}$ részét örökölvén, követelése a hitelező és adós személyének örökrésze erejéig való egyesülése folytán öröksége arányában, vagy $\frac{1}{4}$ rész erejéig megszűnt. Felperest tehát 800 korona követelésének 200 koronát tevő $\frac{1}{4}$ része erejéig keresetével el kellett utasítani. (Curia 1906. október 2. 758/1905. sz.)

*

16. Az örökhagyó által alkotott végrendelet záradékában benne foglaltatik, hogy a tanuk által személyesen ismert örökhagyó végrendelezésénél a tanuk együttesen jelen voltak, hogy a végrendelet a végrendelező és a tanuk jelenlétében egész terjedelmében felolvastatott s hogy a végrendelező azt a tanuk által értett magyar nyelven az ő végrendeletének kijelentette és nevének aláírása s kézjeggyével való ellátása végett a tollat megfogta. Eszerint tekintettel arra, hogy a kézjeggyel való ellátásnak a közéletben szokásossá vált s az örökhagyó végrendeletének készítésénél is alkalmazott az a módja, hogy az okirat kiállítója, ha írni

nem tud, az okiratnak kézjeggyével való ellátását a végrendelet felolvasása és annak kijelentése után, hogy az az ő végrendeletét tartalmazza, a tollnak megfogása mellett a tanuk egyikére bizza: teljesen pótolja a törvényben előírt kézjeggyel való ellátást s így az a körülmény, hogy az örökhagyó végrendeletét nem sajátkezűleg látta el kézjeggyével, azt az okiratot érvényességétől meg nem fosztja. (Curia 1906. október 30. 2735/905. sz.)

*

17. Az egyházközség javára tett végrendeleti intézkedések által az egyházközség elnöke, jegyzője és választmányának tagjai személyesen és oly közvetlenül érdekelve nincsenek, hogy reájuk az 1878 : XVI. t.-cz. 9. és 10. §-ainak korlátozó rendelkezései alkalmazhatók volnának. (Curia 1906. október 30. 4298/905. sz.)

*

18. A házastársak a kereset alapját tevő kölcsönös végrendeletükben közösen akép rendelkeztek, hogy bármelyikük halálának bekövetkezése esetén az elhaltak minden néven nevezendő ingó és ingatlan vagyont, tehát a kereseti ingatlant is, a túlélő házastárs kizárólagos tulajdonjoggal örökölje. A további rendelkezésük pedig az, hogy mindkettőjük halála után a ház, ha holtuk napjáig fogadott leányuk a felperes hű gondozójuk és ápolójuk marad, ennek tulajdonjoggal maradjon. Ezekből nyilvánvaló, hogy a végrendelezett örökhagyók közvetlenül egymást rendelvén ki örökösül, mindkettőjük halála esetére a kereseti ingatlanra a felperes javára hitbizományi utóörökösödést állapítottak meg, a felperes utóörökösödési jogát csupán a végrendeletben jelzett feltételtől tevén függővé. Az utóbb elhalt házastárs, a neje vagyont illetőleg, melyhez a kereseti ház is tartozott, a végrendelet alapján lépven örökségbe, a végrendeletnek a felperesre vonatkozó rendelkezését annál kevésbé volt jogosult visszavonni, mert a neje után lefolytatott hagyatéki tárgyaláskor a közös végrendeletet örökösödése alapjául elfogadta s ennek alapján a jogerős hagyatékátadó végzésben a felperesnek a kereseti házhoz való joga meg is állapított, amely végzésnek a hatályát nem szünteti meg az a körülmény, hogy az iratokból meg nem állapítható oknál fogva, a felperes utóöröklési joga telekkönyvileg kitüntetve nem lett.

Minthogy pedig felperes a végrendeleti feltételeknek eleget tett, amennyiben az előbb elhalt házastárs haláláig a házban dolgozott, ennek halála után pedig a házat nem önként hagyta el, hanem a túlélő férj küldte el őt és tette lehetetlenné a felperes szolgálatainak a további teljesítését, következésképp a felperesnek a házhoz való joga feltétlenné vált, és amint az elsőbíróság által kifejtetett, a ház elidegenítettén, a felperes most már annak egyenértékét jogosan követelheti. (Curia 1906. november 7. 8085/905. sz.)

*

19. A szakértők a kereseti belső teleknek és rajta volt régi háznak L. Mihály örökgyó elhunytá idejében (1891. évi augusztus hó 30.) volt értékét 7500 koronára becsülték. Minthogy a kérdéses belső telek L. Mihály elhunytakor annak hagyatékában természetben megvolt, az ági vagyon értékének meghatározásánál annak a most nevezett örökgyó elhunytakor volt értéke lenne alapul veendő; ezt az értéket azonban alapul venni azért nem lehet, mivel a szakértők megállapították, hogy a telken volt régi ház a L. Mihály elhunytakor dűledező, korhadó állapotban volt; ezért becsülték a telket és régi házat csak 7500 koronára; míg a szakértők ugyanazt a telket és házat az özvegy L. Elekné elhunytá idejében (1865. szeptember 28.) volt állapot szerint 9500 koronára becsülték. A ténykörülményekből okszerűen az következik s tényként azt kellett megállapítani, hogy az értékcsökkenés a L. Mihály örökgyó ama mulasztásának a következménye, hogy a régi házat jókarban nem tartotta. Ezért az ági vagyon értékének meghatározására vissza kell menni az özvegy L. Eleknétől háromlás idején t. i. 1865. évben volt állapotra s alapul az akkori 9500 K érték veendő.

A forgalmi viszonyok folytán előállott értékelkedés szerzeménynek nem minősíthető. (Curia 1906. november 20. 9260. sz.)

*

20. Az 1840:VIII. t.-cz. 2. §-a világosan rendeli, hogy mindazok a vagyonok, melyeket mindkét nemű magzatok kiházásításukkor szülőiktől kaptak, örökrészükbe betudandók; ebből a jogszabályból pedig okszerűen következik, hogy az alperesek által vitatott az a körülmény, hogy felperes a kereseti ingatlanokat elhalt fiának kiházásításul adta, a peres ingatlanoknak nem szerzeményi, hanem épen ellenkezőleg ági minősége mellett bizonyít, amennyiben az örökrészbe betudás tárgyát képező vagyon szerzeménynek nem minősíthető. (Curia 1906. november 9. 7822. sz.)

*

21. Az 1874. évi XXXV. t.-czikk 69. §-ában foglalt rendelkezés folytán a közjegyző, mielőtt a felekkel tárgyalásba bocsátkoznék, tartozik a lehetőségig meggyőződést szerezni a felek rendelkezési képességéről és ha e tekintetben hiány vagy aggály mutatkoznék és a felek mégis sürgetik az okirat felvételét, a felvételt ugyan nem tagadhatja meg, azonban a hiányról illetőleg az aggályról az okiratban említést tenni köteles. A kereset alapját képező A) alatti közjegyzői okiratban ily körülményről említés téve nincs, sőt ellenkezőleg abban az foglaltatik, hogy a közjegyző ezt a közokiratot az ügyfeleknek felolvasta, német anyanyelvükön megmagyarázta s miután ők az abban foglaltakat akaratukkal mindenben megegyezőleg felvetteknek nyilvánították, az okiratot előtte s a tanuk előtt sajátkezűleg aláírták. A közokirat ezen tartalmával szemben s mérlegelésével még annak a körülménynek is, hogy alperesnek a

házasságkötés megengedettett és cselekvőképtelensége ezen alkalommal sem észleltetett (1894:XXXI. t.-czikk 6. §), a tanuvallosok és az orvosszakértői vélemények alapján nem tekinthető bebizonyítottnak az, hogy alperes az A) alatti egyesség megkötése alkalmával akaratának szabad elhatározását annyira korlátozó elmebajban szenvedett, hogy emiatt jogcselekményének jelentőségét és annak következményeit felismerni képes nem lett volna. Ezeknél fogva az alperes által kötött egyesség az alperes cselekvési képességének hiányából érvénytelennek nem tekinthető s a kereset ebből az okból el nem utasítható. (Curia 1906. október 10. 2441/1905. sz.)

*

22. Az ingatlan árverési vevője az arra épített gőzmalomépületet és a gőzmalom állandó felszerelését is megszerzi, mert az épület az ingatlan alkatrésze, a felszerelés pedig a malom tartozéka s ezzel szemben nincs jelentősége annak a körülménynek, hogy az árveréskor a gőzmalom a telekkönyvben kitüntetve nem volt, sem pedig annak, hogy az 1881:LX. t.-cz. 159. §-a értelmében a tartozékok összeírva és megbecsülve nem lettek. (Curia 1906. november 7. 3239/905. sz.)

*

23. Az ingatlan árverési vevője a tulajdonjogot az árverés jogerőre emelkedésének feltétele, mint bontó feltétel mellett, már az árverés napján, vagyis a nevére történt leütéskor szerzi meg, illetve végrehajtást szenvedő a tulajdonjogot akkor veszti el. Ebből folyóan az ingatlan volt tulajdonosa az ekkor még be nem szedett termékek értékét az esetben sem követelheti, ha a már birtokba helyezett árverési vevő ellen az árverési feltételek be nem tartása miatt visszarverés rendeltetik el s a visszarverés megtartásakor az előző árveréskor még le nem szedett termés esetleg le is volt szedve. (Curia 1906. november 7. 3238/905. sz.)

*

24. Az ingatlanokra vonatkozó jogok a nyilvánkönyvbe bevezetés által szereztenek meg. Az ingatlanok elajándékozása tekintetében tehát az ügylet befejezést csak a tulajdonjognak nyilvánkönyvbe bevezetésénél nyer, amiből kiindulva miután az ajándékozónak az ajándékozás idején fennálló tartozásaiért a megajándékozott az ajándék értékéig felelős, alapos felperesnek az a panasza, hogy a felebbezési bíróság ítélete sérti a megajándékozott felelőségét érintő anyagi jogszabályokat, amennyiben alperesek felelőségét meg nem állapította, a megajándékozó oly tartozásaira vonatkozva, amelyek a bekebelezési kérvénynek a telekkönyvi hatósághoz történt beadása előtt keletkeztek. (Budapesti tábla 1906. december 6. I. G. 290/906. sz.)

Adó- és illetékügyek.

(A m. kir. közigazgatási bíróság pénzügyi osztályának határozatai).

25. A m. kir. közigazgatási bíróság dr. kir. közjegyző bélyegilletékügyét, melyben a m. kir. adóhivatalnál terhére előírt 3934 kor. illeték iránt beadott felebbezését a m. kir. pénzügyigazgatóság elutasította, a fél által beadott panasz folytán 1906. évi február hó 6-dik napján tartott nyilvános ülésben tárgyalás alá vevén, következőleg ítélte: A m. kir. közigazgatási bíróság panaszlót az illeték megfizetésének kötelezettsége alól felmenti. Indokok: Vitátlan tény az, hogy panaszló a váltóóvástól járó bélyegeket az eredeti váltóóvásokon leróta; s a panaszló terhére előírt egyszeres és felemelt illeték azért tartatott fenn, mert a bélyegilleték a m. kir. igazságügyministernek 34806/1894. számú rendelete ellenére nem a váltóóvási jegyzőkönyvön rovatott le. A bíróság panaszlót az illeték megfizetésének kötelezettsége alól felmentette. Mert a váltóóvástól járó bélyegilleték mint okirati bélyegilleték a bély. szab. 20. §-a értelmében az okiraton, tehát a váltóóváson rovandó le. Az 1875. évi XXV. t.-cz. 1. §-a a bélyegilleték lerovási módja iránt fennálló szabályokat a törvényhozás további intézkedéseig érvényben tartotta; ettől eltérő törvényhozási intézkedés mindeddig nem történt, a váltóóvástól járó bélyegilletéknek a váltóóváson történt lerovása a törvénynek megfelel. A törvény rendelkezésével szemben a m. kir. igazságügyministernek 34806—1894. sz. rendeletét a kir. bíróság az 1896. évi XXVI. t.-cz. 134. §-ában biztosított jogánál fogva a fennforgó esetben törvényesnek el nem ismerte. A bíróság e határozat két példányát a m. kir. pénzügyigazgatóságnak foganatosítás végett azzal a meghagyással adja ki, hogy az egyik példányt panaszlónak kézbesítse. Kelt Budapesten a m. kir. közigazgatási bíróságnak 1906. évi február hó 6. napján tartott üléséből. Teleszky s. k. tanácselnök, dr. Heil s. k. előadó. (997/1906. P. sz.)

Közlemények.

Teljes ülési döntvény. A m. kir. Curia polgári tanácsainak m. évi december 4-én *Oberschall Adolf* elnöklete alatt tartott teljes ülésén hitelesített a következő döntvényt: „A végrendelet nélkül elhalt anya hagyatékára nézve a törvénytelen gyermeknek törvényes leszármazó létezése esetében is van törvényes örökösödési joga.“ A határozat nagyérdékü indokolását lapunk ezen számában egész terjedelemben közöljük.

*

Közjegyzői díjak az örökösödési eljárásban. A kolozsvári kir. ítélőtábla elnöke a jogszolgáltatás egyöntetősége szempontjából értekezleti megvitatás alá bocsátotta és teljes ülés elé terjesztette a következő kérdést:

„Az 1894:XVI. t.-cz. 40—42., 44., 55. és 117. §§ rendelkezéseire figyelemmel, hagyatéki ügyekben, ha a közjegyzői díjszámításnak alapjául szolgáló leltári érték megállapítása a hivatkozott t.-cz. 40—42. §-ai rendelkezéseinek figyelembevételével történt, ettől eltérő, az érdekelt feleknek a hagyatéki tárgyaláson tett egyoldalú önkényes bejelentéseinek alapuló értékmegállapítás alapján van-e eltérő díjszámításnak helye s az ily módon felszámított kir. közjegyzői díjak megállapíthatók-e?“

A teljes ülés — döntvényhozás esete nem forogván fenn — az elébe terjesztett vitás kérdés fölött a következő elvi megállapodásra jutott:

„Örökösödési eljárásban a kir. közjegyzőt az 1894: XVI. t.-cz. 117. §-a értelmében megillető díjatalány meghatározásánál az érdekelt feleknek a hagyatéki tárgyaláson a leltárba tartozó vagyon értékére nézve önkényesen és egyértelműen tett oly kijelentései, melyek az id. törvény 40—42. §§ rendelkezései szerint megállapított hagyatéki leltári érték felemelésére irányulnak, figyelembe veendő; ellenben a közjegyzői díj megállapítása szempontjából nem vehető figyelembe ezek a bejelentések akkor, ha azokkal az idézett törvény 40—42. §§-ai rendelkezései szerint megállapított leltári érték leszállítása céloztatik.“ (36. teljes ülési értekezleti megállapodás)

Megelégedéssel közöljük a kolozsvári tábla ezen elvi kijelentését, mely hivatva van arra, hogy a törvény valóságos intenciójának megfelelő méltányos eljárást honosítson meg a közjegyzői díjak meg-

állapítása körül. Nem lehet megfelelő az, hogy ott, ahol a felek megállapodásaikból, nevezetesen az egyik vagy másik örökös osztályrészébe utalt ingatlanokért megállapított megtérítések összegéből kitűnőleg a hagyatéki ingatlanok értékét a leltári értéknél, nevezetesen az adó alapján kiszámított értéknél maguk magasabbra teszik és ennél fogva ez a magasabb érték az illetéki díjjegyzék 81. tételének alkalmazásával rendszerint magasabb örökösödési illeték kiszabásának alapjául is szolgál: csupán a közjegyző szorítottassék arra, hogy a tisztán fictiv érték alapján számított alacsonyabb díjatalány mellett, az esetek túlnyomó számában pedig épen ingyenesen tárgyalja a hagyatékot. A törvény intentiója csak az volt, hogy a közjegyzők az igazán rászoruló kis hagyatékok tárgyalását végezzék díjmentesen, de nem az, hogy ez a díjmentesség a valóságos értéknek meg nem felelő és az örökösök megállapodásaiból magukból kitűnőleg fictiv értékelés útján olyan esetekre is kiterjesszessék, amelyekben a jogosultság erre teljesen hiányzik.

Felhívjuk ez alkalomból ismételtén az illetékes körök figyelmét arra a sérelmes eljárásra, mely a 113,880/1904. számú belügyministeri rendelet alapján az ország számos részében meghonosodott. Általános gyakorlat volt és a budapesti kir. tábla is kimondotta 1902. szeptember 16-án 7311. szám alatt kelt végzésében, hogy „a 108,093/896. sz. belügyministeri rendelet értelmében a hagyatékhhoz tartozó ingatlanok értékéül a szakértő-becsüsök által megállapított érték csakis akkor fogadható el, ha ez a becsérték az adóalapon számított értéket meghaladja; ellenesetben az érték mindig az 1894 : XVI. t.-cz. 42. §-a és a 43,194/95 sz. ig. min. rendelet 44. §-a szerint állapítandó meg.“

A 113,880/904. sz. belügyministeri rendelet az 1896. évi rendeletnek ezt a magyarázatát tévesnek jelentette ki, aminek alapján kifejlődött az a legnagyobb mértékben sérelmes eljárás, hogy a leltározó közegek az ingatlanok becsértékét *minden korlát nélkül* is megállapíthatni vélik és akadnak bíróságok, melyek eszerint állapítják meg a közjegyzői díjakat is. A kassai kamarának ez ellen irányuló, lapunk 1905. évfolyamában 291. l.-on közölt felirata azonban hiába várja az igazságügyministeriumban elintézését és így a bíróságoknak a kolozsvári tábla teljes ülési megállapodásához hasonló állásfoglalásától várhatjuk csak a sikertelenül panaszolt sérelem orvoslását.

*

Telekkönyvi codex. A magyar általános polgári törvénykönyv tárgyalása legújabbban az eredeti tervtől teljesen eltérő irányt vett. Az igazságügyi kormány ugyanis m. évi december hó folyamán egy értekezlet elé bocsátotta a Főelőadmány azon elvi kérdéseit, melyek a *telekkönyvi intézményre és a telekkönyvbe bejegyzendő jogokra* vonatkoznak és a Tervezet dologjogi, részben kötelmi jogi részével kapcsolatosak. Ez az eljárás, mint értesülünk, a kormány azon szándékával függ össze, hogy a magánjogi codex elkészülését be nem várva, *úgy az anyagi, mint az alaki telekkönyvi jog törvényhozási úton rendszeresen és kimerítően szabályoztassék.* Ezáltal egyrészt a mai tkvi rendtartást képező nyílt parancsok és szétszórt rendeletek helyébe egy egységes telekkönyvi codex fog lépni, másrészt meg fog szünni nálunk az osztrák polgári törvénykönyvnek eddig fentartott hatálya „a telekkönyvnek tárgyát képező dolgok szerzése és elidegenítése“ tekintetében. A célbavett törvényjavaslat nagyobb fáradság és időmulás nélkül el is készülhet, mert egy a telekkönyvi eljárásra vonatkozó javaslat az igazságügyministeriumban már régen készen áll, a telekkönyvi anyagi jog pedig megvalósítható a Tervezet azon szakaszainak felvételével, melyek „a telekkönyvbe felvett ingatlanokon való jogokról“ szólnak. Ezek szerint a *telekkönyvi jog előzetes codificálása* az igazságügyi kormány oly programja, melynek megvalósítása legközelebbi időben várható.

*

A váltóóvásbélyeg helye. Egy vidéki közjegyző a váltóóvások bélyegeit a régi mód szerint, nem a könyvben, hanem az óvásleveleken róttá le. Az adóhivatal birsággal sujtotta és ezt a pénzügyigazgatóság is helyben hagyta. Panaszára azonban a közigazgatási bíróság 997/1906. P. sz. alatt 1906. február 6-án kimondotta, hogy az igazságügyministernek a pénzügyministerrel egyetértőleg kibocsátott 34806/94. sz. alatt kibocsátott rendeletét, mely szerint az óvásbélyeg ezentúl nem az óvásleveleken, hanem az óváskönyvben rovandó le, vizsgálat alá vonván, azt törvényesnek el nem ismerheti és ennél fogva a közjegyzőt nemcsak a birság, hanem az egyszeres bélyegilleték fizetésének kötelezettsége alól is felmentette. Az érdekes határozatot, mely legközelebb a m. kir. közigazgatási bíróság elvi jelentőségű határozatainak hivatalos gyűjteményében is közzé fog tételni, lapunk ezen számában a

„Felsőbirósági határozatok“ cz. rovatában egész terjedelemben közöljük.

*

Statistika. 1906. év végén a kir. közjegyzők száma 290, a betöltetlen állások száma 3, a kir. közjegyzőségek száma tehát 293 volt.

1905. év végén volt szintén 293 közjegyzőség, 1906. év folyamán meg lett szüntetve egy (nagy-károlyi egyik), új szerveztetett egy (Nagy-Atád), maradt változatlanul 293 közjegyzőség.

1905. év végén volt 9 betöltetlen állás, 1906. év folyamán szerveztetett 1, elhalálozás folytán megüresedett 9, gondnokság alá helyezés folytán 1, lemondás folytán 1, áthelyezés folytán 1, összesen 22.

Kineveztetett 1906. év folyamán 18 (és pedig közjegyző-helyettes 7, ügyvéd 9, bíró 2), áthelyeztetett 1 közjegyző, összesen 19. Maradt betöltetlen állás 3 (Szakolcza, Szombathely, Nagy-Atád).

*

A kolozsvári kir. közjegyzői kamara f. év október hó 20-án tartotta meg *Dorgó Albert* kir. közjegyző, kir. tanácsos elnökle mellett évi rendes közgyűlését.

A dr. *Gidófalvy István* kolozsvári kir. közjegyző mint kamarai titkár által előterjesztett évi jelentésből közöljük a következőket:

1. A kamara területén működő kir. közjegyzők közül *Schnell Károly* és *Nemes Péter* brassói kir. közjegyzők elhaláloztak s a *Schnell Károly* halálával megüresedett kir. közjegyzői állásra *dr. Lurtz Károly*, a *Nemes Péter* halálával megüresedett állásra pedig *Buday Gábor* nevezettek ki, az előbbi 1905. november 16-án, az utóbbi ez év június 28-án nyitotta meg irodáját.

2. A kamara területén helyettesi rendelvénny kiadatott 8. Ezek közül 7 állandó, 1 pedig hivatalból adatott ki.

Jelölt felvétetett — beleértve a helyetteseket is mint jelöltek — összesen 14; a megelőző években, valamint a folyó évben bejegyzett jelöltek közül a gyakorlatból kilépett összesen 10.

3. Két közjegyző ellen tétetett panasz; az egyikben a fegyelmi eljárás megszüntetett elévülés okából; a másikban a fegyelmi eljárás folyamatban van.

4. A kamarai tagsági díj fejenként 40 K-ban állapított meg.

A közgyűlés a felolvasott évi jelentést tudomásul vette és az előterjesztett indítványokat elfogadta.

Az ezután megtartott választáson megválasztottak: elnöknek *Dorgó Albert* kolozsvári kir. közjegyző; titkárnak *dr. Gidófalvy István* kolozsvári kir. közjegyző; kamarai választmányi rendes

tagoknak: *Tüzes Karácson*, *Zágoni Gábor*, *dr. Gidófalvy István* és *Schilling Ottó*; póttagoknak: *dr. Körössy Bertalan* és *dr. Kábdebó Ferencz* kir. közjegyzők.

*

A temesvári kir. közjegyzői kamara f. év november hó 7-én tartotta meg *Plausich Mátyás* temesvári kir. közjegyző, kir. tanácsos elnökle mellett évi rendes közgyűlését. Az elnök által előterjesztett évi jelentésből közöljük a következőket:

A folyó évben az ujonnan szervezett buziás-fürdői kir. közjegyzői állásra *dr. Bésán Kornél* közjegyzői jelölt, a megvakulás folytán történt elmozdítás által üresedésbe jött németbogsáni állásra *dr. Petricu Kornél* kir. aljárásbíró és az áthelyezés folytán megüresedett egyik lugosi állásra *Rezei Fabius* ügyvéd lettek kir. közjegyzőknek kinevezve. A temes-kubini kir. közjegyzői álláson *dr. Bottlik Dezső* fehértemplomi kir. közjegyző végzi a teendőket mint hivatalból kirendelt helyettes.

A kir. közjegyzői irodák az igazságügyministeri 47,955/88. számú rendelet értelmében a hagyatéki ügyekre való különös tekintettel megvizsgáltatván, a vizsgálati jegyzőkönyvek és az ezekre hozott határozatok másolatban a temesvári kir. ügyészséghez áttétettek. A közjegyzői irodák vizsgálatánál csak kivételesen tapasztaltattak kisebb szabálytalanságok, melyek iránt az illető kir. közjegyzők kellő utasítást nyertek.

Helyettes felvétetett 5, töröltetett 2.

Vannai Gusztáv lippai kir. közjegyző kir. tanácsosi címmel lett Ő Felsege által kitüntetve.

A közgyűlés az előterjesztett évi jelentést jóváhagyólag tudomásul veszi, a múlt évi számadást megvizsgálás után jóváhagyja s a lefolyt 1905/6. évre a felmentvényt ezennel megadja, az 1906/7. évi költségvetést elfogadja és a kamarai járulékot a jövő évre 36 koronában állapítja meg.

Felolvastatott a szombathelyi kir. közjegyzői kamarának átirata, melyben a közjegyzői intézmény érdekében az igazságügyminister úrhoz intézteni határozott feliratát közli, hasontartalmú felirat intézése végett. A közgyűlés a nagy érdeklődéssel és méltánnyal meghallgatott feliratot helyeslőleg tudomásul veszi és utasítja a kamarát hasontartalmú s a közjegyzői intézmény érdekeit felölelő önálló felirat felterjesztésére.

Az ezután megtartott választáson megválasztottak elnöknek: *Plausich Mátyás* kir. tanácsos, temesvári kir. közjegyző; kamarai rendes tagoknak: 1. *Simonsich Géza* kir. tanácsos, nsztniklői; 2. *dr. Telbisz Imre* temesvári; 3. *Szathmáry Lajos* vingai és 4. *Bésán Mihály* lugosi kir. közjegyzők; póttagoknak: 5. *Susich Károly* karánsebesi és 6. *dr. Kikindai Győző* nagykikindai kir. közjegyzők.

*

A kassai kir. közjegyzői kamara f. év november hó 11-én tartotta meg *Szmrecsányi László* kassai kir. közjegyző, kir. tanácsos elnöklete mellett évi rendes közgyűlését. A titkár által előterjesztett évi jelentésből közöljük a következőket:

I. *A közjegyzői intézményt általában érdeklőleg*: a) általános jelentőségű törvény nem hozatott; b) s nem bocsátatott ki ilyenmű kormányrendelet sem; c) ez évben 6 új állás rendszeresített, u. m.: Buziásfürdön, Csacván, Fehérgyarmaton, Ólublón, Vasvárt és Vámosmikolán; d) betöltetett 17 állás, még pedig áthelyezéssel 3 (Hódmezővásárhely, Debreczen, Berettyóújfalú), s kineveztetett 4 ügyvéd (Déva, Szentgotthárd, Alibunár, Mezőtúr), 1 országgyűlési képviselő (Brassó) és 9 helyettes (Sümeg, Németujvár, Billéd, Vajdahunyad, Naszód, Élesd, Vasvár, Körmend, Fehérgyarmat). A kinevezések kevésbé sérelmesek, mint az előző évek, amennyiben mégis történt néhány áthelyezés és a helyettesek is nagyobb figyelemben részesültek.

II. *A kamarához tartozó kir. közjegyzők létszámát illetőleg*: a) *Ambrózy István*, kézmárki kir. közjegyző, 13 évet meghaladó működése után, 1905. január 17-én elhalt; b) az Ólublón rendszeresített állással a közjegyzői állások száma 27-re emelkedett. Ezen állás rendszeresítését a kamara nem véleményezte, mert a rendelkezésre álló adatok szerint attól kell tartani, hogy az ottani közjegyzőnek tisztességes megélhetése biztosítva nem lesz; c) e helyen megemlítendőnek tartjuk ama — ugyan már a folyó 1906. évben történt — tény, hogy *dr. Herczogh Árpád* eperjesi kir. közjegyző, ki a közjegyzői intézmény életbelépte óta, még pedig 1891. június 30-ig mint kézmárki, azontúl mint eperjesi közjegyző mindvégig kifogástalanul működött, állásáról leköszönt, s 1906. június 16-án működését befejezte. A tekintetes közgyűlésnek bizonyára osztatlan nézetével találkozunk, amidőn ezennel indítványozzuk, hogy karunk eme kiváló s mindenkor buzgón működött tagjának elismerés szavazzassék.

III. *Jelöltek létszáma*. Bejegyeztetett 8, töröltetett ugyanannyi, nyilvántartásban maradt 15. Általános helyettesi rendelvénnyel kiadatott: 2; a helyettesek száma az év végén: 7.

IV. *Panaszok*. Összesen 6 panasz érkezett 3 közjegyző és 1 helyettes ellen, még pedig a kamarától és kir. járásbiróságtól 1—1 közjegyző ellen és magánfelektől 1 közjegyző és 1 helyettes ellen, melyek közül egy panasz a fegyelmi bírósághoz lett áttéve. Mindannyi panasz elintézését nyert: a fegyelmi bíróságnál felmentés által, egy panasz elutasítással, a többi visszavonás folytán. Ugyancsak ez évben lett befejezve a fegyelmi bíróság előtt folyamatban maradt két ügy: az egyik feddével, a másik nagyobb pénzbírság kiszabásával.

V. *Kamarai ügyforgalom*: Érkezett 459 ügydarab (tavaly 488), mely mindannyi elintéztetett; a kiadmányok száma volt 463 (tavaly 468). A kamarai ülések száma 15.

VI. *Az irodavizsgálatok* a lehető szigorral s pontossággal fogantatottak; szabálytalanságok — még pedig nagy mérvben — csakis egy irodában észleltettek, mire nézve az eljárás még folyamatban van.

VII. *A közjegyzők ügyforgalma*:

A bevezetések száma volt	1905-ben	1904-ben	több	kevesebb
az ügykönyvben	8524	9291	—	767
óvaskönyvben	14330	10892	3438	—
hagyatéki könyvben	13387	12974	413	—
birói megbiz. „	243	235	8	—
másolatok hit. „	2593	2496	97	—
fordítási „	669	827	—	158
magánbeadv. „	2787	3234	—	447

tehát az ügyszámok nagy mérvben apadtak, úgy a beadványok s fordítások is, ellenben az óvások tetemesen, a hagyatékok csekély számban emelkedtek — a tulajdonképeni közjegyzői forgalom eszerint ismét visszaesett.

A forgalom stagnálásáról s annak okairól a tavalyi közgyűlésnek bővebb jelentést tettem, kiemeltem, hogy a fenforgó bajok iránt az igazságügyi kormányhoz ismételten indokolt jelentést tettünk, de hogy a kormány ezekre soha semmi irányban nem reagált, hanem csakis a hagyatéki ügyek minél sürgősebb tárgyalása iránt intézkedett. A tavalyi közgyűlési jegyzőkönyv az igazságügyi kormányhoz felterjesztetvén, utóbbi minderről tudomást nyert, de az elintézés ismét csak az volt, mint eddig: elismerés a hagyatékok letárgyalása körül kifejtett buzgóságért és teljes mellőzése minden egyébnek, sőt a 113,880/1904. számú, a törvénybe ütköző belügyministeri rendelet ellen intézett felterjesztésünk sem részesült a legcsekélyebb figyelemben sem. Reméljük jobbat az új kormánytól!

A közgyűlés az előterjesztett jelentést tudomásul veszi, az indítványokat elfogadja és a kamarai illetéket 40 K-ban állapítja meg.

Olvastatott a szombathelyi kir. közjegyzői kamarának az 1906. október 11-én tartott közgyűléséből a kir. igazságügyminister úrhoz intézett felirata; a közgyűlés ezt magáévá teszi és erről a jelen közgyűlési jegyzőkönyvnek felterjesztése mellett a kir. igazságügyministerhez feliratot intézni határoz, oly kérelemmel, hogy a közjegyzői törvény reformját napirendre tűzni és evégből a kamarákat meghallgatni méltóztassék, különösen kiemelve, hogy főleg a minősítés iránti törvényes szabályok megváltoztatása, a községi jegyzők magánügyködéséből keletkezett s folyton növekvő visszáság orvoslása és a teljesen elavult közjegyzői s a merőben igazságtalan, tarthatatlan hagyatéki díjszabás módosítása igényelnek sürgős intézkedést.

Az ezután megtartott választáson megválasztottak elnöknek: *Szmrecsányi László*; alelnöknek: *dr. Kazinczy Gyula*; választmányi rendes tagoknak: *dr. Kazinczy Gyula*, *dr. Kovaliczky Elek*, *dr. Markó Sándor* és *Polónyi Géza*; választmányi pótagoknak: *dr. Weisz Bermát* és *dr. Wesselényi Mátyás*; a fegyelmi bíróság rendes tagjaiul: *dr. Kazinczy Gyula* és *Szmrecsányi László*; fegyelmi

birósági póttagokul: *Szaffka Pál* és *dr. Wesselényi Mátyás* királyi közjegyzők.

*

Új közjegyzőség állíttatott fel 1907. márczius 1-től kezdődő hatálylyal *Nagyatádon* (Somogy megye). A vonatkozó ministeri rendeletet lapunk következő számában közöljük.

*

Személyi hírek. Meghalt *Tegyei Lajos* szombathelyi kir. közjegyző. Elmebetegség miatt gondnokság alá helyeztetett *dr. Baranyai Béla*, pécsi kir. közjegyző. Kineveztetett kir. közjegyzővé Pécsre *dr. Toldi Béla* pécsi gyakorló ügyvéd.

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára.

ELŐFIZETÉSI ÁR:	Szerkeszti:	Szerkesztőség és kiadó-
Egész évre . . . 10 kor.	DR. CHARMANT OSZKÁR	— hivatal —
Félévre 6 „	budapesti kir. közjegyző.	Budapest, Károly-körut 19.
	Főmunkatárs:	
	Dr. HOLITSCHER SZIGFRID	
	budapesti kir. közj.-helyettes.	

Tartalom: A kir. közjegyző szerepe a főpapi hagyatékok leltározásánál. — Az új svájci házassági vagyoni jog. — A tényleges birtoklási eljárás a gyakorlatban. — Felsőbirósági határozatok. — Ministeri rendeletek. — Közlemények.

A kir. közjegyző szerepe a főpapi hagyatékok leltározásánál.

(Befejezés.)

Keressük tehát a módot, mely szerint a kir. közjegyzőknek eljárni kellene, hogy egyrészt a rendeletben előírt feladatának a lehetőség határain belül megfeleljen, másrészt hivatásának komoly-ságát és jelentőségét megóvja.

Hogy e vizsgálódásnak eleget tehesünk, közelebbről körvo-naloznunk kell, hogy mikép folyik le a ministeri biztos vezetése alatt álló, az ő segéd személyzetéből és a különböző szakértőkből alakult bizottság működése?

A bizottság mindenekelőtt bejárja az egész uradalmat, az uradalmi tisztviselők által minden meglévő vagyontárgy befoglalásával előre elkészített kimutatásnak és azon régi leltárnak alapul vételével, amelynek alapján a javadalom az elhunyt javadalmas főpapnak annak idején átadatott, megtekint minden ingatlant, épületet, gazdasági felszerelést és egyéb vagyontárgyakat, a szakértők eközben a szakértelmük körébe eső vagyontárgyakról önma-guknak, mindegyik külön-külön jegyzeteket készítenek. Ezen eljárás egyidejűleg több helyütt történik olykép, hogy míg például a gaz-